Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра фінансів

Дипломна робота

ОР– бакалавр

на тему: **«Планування фінансових показників діяльності комунального підприємства»**

Виконала: студентка 4 курсу,
групи ФБС(з)-41
спеціальності Фінанси, банківська справа та страхування
Госедло Адріана

Керівник : д.е.н., професор кафедри фінансів
Щур Р.І.

Рецензент: к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування
Шкромида В.В.

Івано-Франківськ – 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП…… 3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПЛАНУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА…….. 6
1.1. Теоретичні підходи планування фінансових показників діяльністю підприємства……..…… 6
1.2. Організація планування фінансових показників діяльності підприємства……. 8
1.3. Методичні підходи проведення фінансового аналізу діяльності підприємства……..……... 18
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ КП «ВОДОКАНАЛ ДОЛИНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ»…… 25
2.1. Загальна фінансово-економічна характеристика діяльності підприємства……. 25
2.2. Аналіз фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності КП «Водоканал Долинської міської ради»…… 32
2.3. Аналіз ефективності фінансової діяльності підприємства КП «Водоканал Долинської міської ради»……..….. 37
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА……..……..…… 40
3.1. Планування заходів щодо покращення фінансового стану підприємства…….. 40
3.2. Впровадження системи фінансового планування на підприємстві. 47
ВИСНОВКИ…….. 54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……..... 57
ДОДАТКИ…….. 61

ВСТУП

Ринкова економіка вимагає від підприємств підвищення ефективності свого бізнесу, конкурентоспроможності продукції та послуг шляхом впровадження досягнень науки і техніки, ефективних форм господарювання, усунення неадекватного господарювання, активізації підприємництва, ініціативи тощо.

Важливою частиною цього завдання є фінансовий аналіз господарських операцій. Розробка стратегії і тактики корпоративного розвитку, розробка управлінських планів і рішень, контроль їх реалізації, розкриття резервів підвищення ефективності виробництва, оцінка результатів діяльності компанії, її підрозділів і співробітників.

Аналіз фінансової стабільності кожного бенефіціара є найважливішою характеристикою його економічного та фінансового добробуту, характеризує результат його поточного інвестування та фінансового розвитку, містить необхідну для інвестора інформацію та відображає здатність компанії регулювати свої борги та зобов'язань та їх економічні Збільшити потенціал в інтересах акціонерів.

Результати такого аналізу потрібні насамперед власникам, а також кредиторам, інвесторам, постачальникам, менеджерам і податковим органам. У даній роботі фінансовий аналіз підприємства здійснюється з точки зору підприємців, тобто для внутрішнього та оперативного фінансового менеджменту.

З цієї причини дослідження проблем побудови ефективної системи планування на підприємстві в умовах домінування ринкових форм організації економічних систем має особливе теоретичне та прикладне значення.

Теоретичні основи досліджень у цьому напрямі закладено в роботах таких учених, як М. Д. Білик, А. Г. Завгородній, О. М. Кальченко, Н.Ю. Мельничук, О.О. Непочатенко, А.В. Партин, Р. А. Слав’юк, М. Тарасюк, Л. І. Шваб, І. О. Школьник та інші.

Метою бакалаврської роботи дослідження теоретичних, методичних і практичних основ планування фінансових показників діяльності комунального підприємства, а також пропозиції щодо удосконалення процесу фінансового планування.

Для досягнення поставленої мети в роботі були поставлені такі завдання:

– дослідити теоретичні підходи планування фінансових показників діяльністю підприємства;

– розглянути організацію планування фінансових показників діяльності підприємства;

– дослідити методичні підходи проведення фінансового аналізу діяльності підприємства;

– проаналізувати загальну фінансово-економічну характеристику діяльності підприємства;

– провести аналіз фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності КП «Водоканал Долинської міської ради»;

– здійснити аналіз ефективності фінансової діяльності підприємства КП «Водоканал Долинської міської ради»;

– розглянути планування заходів щодо покращення фінансового стану підприємства;

– запропонувати напрями впровадження системи фінансового планування на підприємстві.

Об'єктом дослідження є планування фінансових показників діяльності комунального підприємства на прикладі КП «Водоканал Долинської міської ради».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, практичних та методичних інструментів планування фінансових показників діяльності комунального підприємства.

Методи дослідження. У процесі написання роботи використовувалися такі методи досліджень: вибірки, узагальнення, порівняння, групування; коефіцієнтний аналіз; методи графічного зображення даних.

Інформаційною базою роботи є нормативно-правові акти, наукові праці вітчизняних вчених, фінансова звітність КП «Водоканал Долинської міської ради».

Бакалаврська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить 60 сторінок. Робота містить 11 таблиць, 11 рисунків, список використаних джерел зі 47 найменувань.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПЛАНУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Теоретичні підходи планування фінансових показників діяльністю підприємства

В умовах розвитку ринкової економіки система корпоративного управління є незамінним і важливим елементом. Важливою складовою цієї системи управління є фінансове планування, яке є однією з основних функцій корпоративного менеджменту. В умовах, коли на компанію впливають такі чинники, як інформатизація суспільства, процес глобалізації, розробки у сфері інновацій та нестабільне зовнішнє середовище, фінансове планування стає більш важливим.

Без належної теоретичної та методологічної підтримки неможливо керувати інституцією чи системою та встановити відмінні правові стандарти, які регулюють, наприклад, фінансову діяльність компаній. Існує низка теоретичних напрацювань представників сучасної науки в галузі корпоративних фінансів, присвячених обґрунтуванню найбільш ефективних шляхів вирішення проблем, з якими стикаються суб’єкти господарювання при здійсненні фінансово-інвестиційної діяльності.

Завдяки фінансовому плануванню, як основному етапу всього планування, можна реалізувати важливі вирішальні ідеї компанії, а також спрогнозувати та реалізувати можливі ризики банкрутства та види витрат, яких можна уникнути в майбутньому, роблячи компанії більш конкурентоспроможними. на економічному ринку.

Опрацювавши поняття «фінансове планування», можна дійти висновку, що єдиного наукового підходу до сутності цього поняття не існує. В табл. 1.1 представлено визначення даного поняття різними авторами-науковцями.

Таблиця 1.1

Визначення фінансового планування

Автор	Визначення
М. Д. Білик	«…процес визначення обсягу фінансових ресурсів за джерелами формування і напрямками їх цільового використання згідно з виробничими та маркетинговими показниками підприємства у плановому періоді» [5]
М. М. Бердар	«…процес розробки системи фінансових планів і плановихпоказників із забезпечення розвитку підприємства необхідними фінансовими ресурсами і підвищення ефективності його фінансової діяльності в майбутньому» [2]
А. В. Буряк, І. В. Дем'яненко	«…невід'ємна, але самостійна підсистема загальної системи інтегрованого планування на підприємстві. Включає аспекти перспективно-цільового характеру в складі стратегічного, поточного, оперативного фінансового планування, бізнес-планування та соціальногопланування» [7]
О.А. Єрмоленко, К.О. Григоренко	«…один із альтернативних фінансових інструментів, що використовується підприємствами для налагодження фінансової діяльності та підвищення власної рентабельності та платоспроможності як одних із найбільш важливих показників фінансового стану» [12]
С. В. Каламбет Ю. О. Павлова	«…процес розробки на певний період системи фінансових планів, який полягає у планування усіх доходів та напрямків їх використання для забезпечення економічного розвитку підприємства» [13]
Ю. С. Плюта	«…технологія планування, обліку та контролю за грошима і фінансовими результатами» [31]

Якщо узагальнити всі варіанти науковців щодо сутності терміна «фінансове планування», то можна виділити наступне визначення, яке найбільш чітко виражає зміст цього терміну: фінансове планування – це процес, який являє собою розробку основних планів, розподіл і використання фінансових ресурсів на рівні конкретного суб'єкта управління, об'єднань, галузевих структур, адміністративно-територіальних структур і країни в цілому [20].

Що стосується фінансового планування, необхідно дотримуватися певних принципів, які полегшують процес планування, а результати – точніші.

Одним із перших принципи планування сформулював А. Файоль, який визначив принципи як основні вимоги до процесу розробки корпоративних

планів чи програм діяльності. Вчений визначив такі принципи: необхідність, безперервність, точність, єдність і гнучкість [40].

М. Георгоментова у своєму дослідженні розширила коло принципів фінансового планування, додавши до них такі принципи: узгодженість оперативного управління та стратегічних цілей; реальність (їх обсяг) фінансових планів; контрольованість доходних і витратних статей фінансових планів; Стабільність і мобільність процедур фінансового планування; Важливість фінансових показників; науковість фінансового планування, а саме наявність економічних і науково-технічних обґрунтувань господарського рішення [14].

Відповідно до чинного законодавства України фінансове планування є обов'язковим для державних компаній, а для приватних компаній має рекомендаційний характер. Проте аналіз теоретичних напрацювань з вивчення фінансового планування на підприємствах свідчить про можливість та важливість його використання при здійсненні корпоративного управління.

1.2. Організація планування фінансових показників діяльності підприємства

Фінансове планування – одна зі складових фінансового менеджменту підприємства, спрямована на планування ефективного використання доходів і шляхів використання фінансових ресурсів підприємства та прогнозування результатів їх руху та впливу на економічне середовище. Фінансове планування - це процес складання фінансових планів, норм і нормативів, спрямованих на забезпечення подальшого економічного зростання компанії.

Визначенням місця фінансового планування в механізмі управління бізнесом займалися відомі вчені С. О'Доннелл і Х. Кунц, які слушно стверджували: «...щоб добре планувати, потрібно складати плани, які будуть досягти чогось». Щоб забезпечити успіх, планування, як і інші функції

управління, має здійснюватися в рамках фундаментальних теорій, принципів і методів. Багато помилок у плануванні пов'язані з нерозумінням їхніх основ». [33] Цю точку зору поділяє Г.В. Ситника, який стверджує, що впровадження системи фінансового планування на підприємстві має здійснюватися на науковій основі, одночасно впроваджуючи систему теоретико-методологічних основ фінансового планування.

Аналіз наукових розробок у галузі фінансового планування дозволяє зробити висновок про недостатній рівень розробленості багатьох аспектів фінансового планування, системне дослідження яких необхідно здійснювати з урахуванням тенденцій розвитку, змін і функціонування економічних системи та концепції управління [39].

При розробці фінансової стратегії розвитку підприємства на планований період рекомендується використовувати методологічні основи фінансового планування, при цьому вибір методів фінансового планування повинен здійснюватися з урахуванням багатьох факторів, а саме: специфіки ринкові відносини, цілі фінансового планування, тривалість планового періоду, наявність достатніх джерел інформації, наявність або відсутність технічних заходів управління та програмних продуктів на підприємстві тощо [76].

НМ. Тарасюк та Л.І. Шваб у своїй дослідницькій праці визначає методологію планування як «... перевірену передовою практикою сукупність теоретичних висновків, загальних закономірностей, наукових принципів розробки планів, їх обґрунтування та опису відповідно до вимог сучасного ринку» [43].

Методи фінансового планування - це специфічні методи розрахунку планових показників. [38] Вчені виділяють такі методи фінансового планування: (1) метод оптимізації планових розрахунків; (2) нормативний метод; (3) балансовий метод розрахунку; (4) метод розрахунку та аналізу; (6) методи економіко-математичного моделювання.

Метод оптимізації планових розрахунків полягає в тому, що керівникам необхідно створити декілька варіантів планових розрахунків, серед яких

вибирається найбільш оптимальний варіант кошторису з урахуванням різних критеріїв відбору (наприклад, максимальний прибуток, мінімальні збитки та ін. Капітальні вкладення тощо).

Нормативний метод фінансового планування ґрунтується на тому, що при визначенні планових завдань і розрахунку потреби підприємства у фінансових ресурсах та джерелах їх забезпечення використовуються конкретні нормативи, нормативи, ціни, тарифи і тарифи, які науково обґрунтовані та встановлені на правовий рівень (наприклад, ставки податків, митні ставки, рівень мінімальної заробітної плати тощо), тоді як кожна компанія може самостійно визначати нормативи, що регулюють фінансово-господарську діяльність компанії (наприклад, стандарти виробничі запаси, нормативи, що визначають потребу підприємства в інвестиціях в оборотні кошти тощо).

Балансовий метод або метод розрахунку залишків вимагає збалансування доходних і видаткових показників, а також визначення джерел формування фінансових ресурсів для покриття кожної статті витрат. При складанні балансу визначається обсяг наявних фінансових ресурсів підприємства та прогнозується потреба підприємства в додаткових доходах у планованому періоді [2].

Суть розрахунково-аналітичного методу полягає в прогнозуванні фінансових показників на плановий період з використанням значень цих показників у минулих періодах. Цей метод є одним з найбільш часто використовуваних методів фінансового планування на підприємстві і базується на експертній оцінці фінансових показників. Завдяки цьому методу можна виявити основні закономірності та тенденції розвитку підприємства, які відображаються на основі наявних взаємозв’язків між показниками та їх динамікою [].

Економіко-математичне моделювання – дає можливість знайти кількісне співвідношення залежностей між значеннями фінансових показників і факторами, що мають на них істотний вплив.

Зв’язок між показниками та факторами виражається через економіко-математичну модель, яка є досить детальним математичним описом, що

характеризує структуру, закономірності та тенденції розвитку певного економічного явища та виражається за допомогою математичних прийомів та символів (графіків, діаграм, таблиць, рівнянь). і нерівності тощо).

Крім перерахованих вище методів науковці також виділяють метод прогнозування як один із основних методів фінансового планування.

Прогнозний метод – це ціла система науково обґрунтованих суджень про можливі шляхи розвитку компанії в умовах мінливого ринкового середовища в майбутньому. Цей метод передбачає необхідність розробки цілого комплексу альтернативних економічних параметрів і показників, за якими можна спрогнозувати напрямок розвитку підприємства та тенденції його фінансового стану.

При прогнозуванні можливих варіантів управління фінансами підприємства керівники можуть використовувати систему методів фінансового прогнозування, які поділяються на дві групи (рис. 1.1).

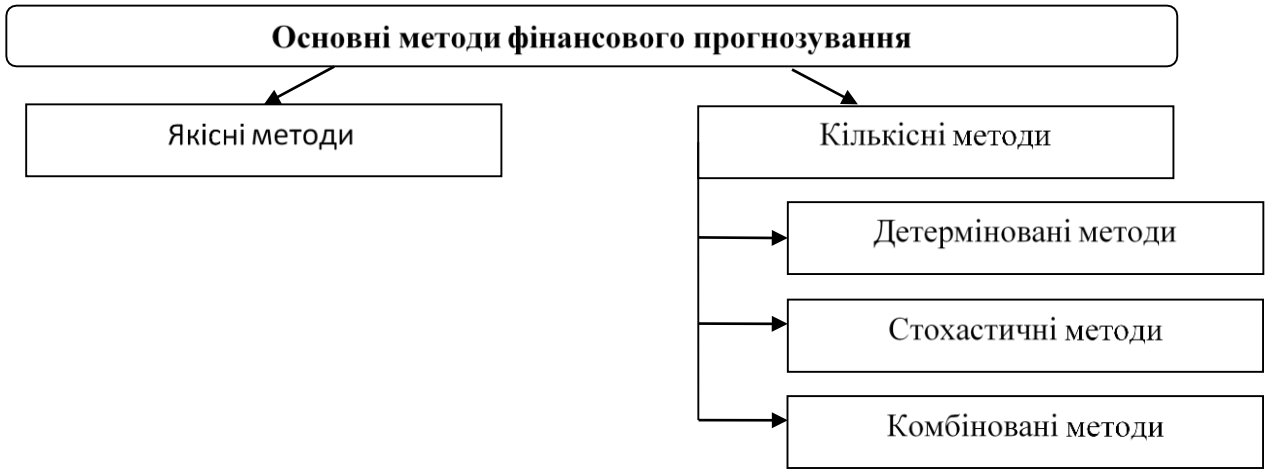

Рис. 1.1. Основні методи фінансового прогнозування

Джерело: [17]

Якісні методи прогнозування, також звані «методами експертної оцінки», засновані на принципах логічного, а іноді навіть інтуїтивного аналізу ситуації експертами з відповідною підготовкою, досвідом і інтуїцією.

Переважна більшість компаній при прогнозуванні використовують кількісні методи, які ще називають формалізованими. У науковій літературі кількісні методи поділяються на три групи [9]:

- детерміновані методи – це методи фінансового прогнозування, які характеризуються наявністю чітко визначених і функціональних зв'язків, тобто кожному конкретному значенню факторної характеристики або показника відповідає конкретне і невипадкове значення результуючої характеристики. До детермінованих методів належать: метод прогнозування на основі пропорційних залежностей і балансова модель прогнозування;

- стохастичні методи – це методи фінансового планування, засновані на ймовірнісному характері зв'язку між розрахованими показниками. При використанні цього методу важливо звернути увагу на те, що точність формалізації інформації, отриманої за допомогою методу, підвищується зі збільшенням обсягу введених емпіричних даних. До стохастичних методів належать: регресійний аналіз, екстраполяція тренду, авторегресійні залежності. [21];

- комбіновані методи – застосовуються для підвищення точності результатів, отриманих під час прогнозування, і тим самим здешевлення їх реалізації. Комбіновані методи – це раціональне поєднання детермінованих і стохастичних методів [45];

Вивчаючи концептуальні основи фінансового планування, слід також звернути увагу на необхідність вивчення видів фінансового планування та підходів до їх класифікації.

У науковій літературі розроблено численні класифікаційні ознаки видів фінансового планування, наприклад, за часовим горизонтом, за змістом процедур планування, за спрямованістю ідей фінансового планування, за регулярністю реалізації тощо.

В табл. 1.2 представлено підходи до класифікації видів фінансового планування на підприємстві.

Таблиця 1.2

Види фінансового планування на підприємстві

Класифікаційна ознака	Види фінансового планування
1. За часовим горизонтом	- короткострокове - середньострокове - довгострокове
2. За масштабом та змістом поставленийцілей	- оперативне - тактичне - стратегічне
3. За змістом планових процедур	- індикативне - директивне
4. За спрямованістю ідей фінансовогопланування	- інтерактивне - інактивне - преактивне - реактивне
5. За об’єктом планування	- фінансове планування цілей - фінансове планування ресурсів - фінансове планування програм - планування фінансових компетентностей
6. За регулярністю здійснення	- регулярне - нерегулярне
7. За варіативністю планових показників	- багатоваріантне - одноваріантне
8. За рівнем управління	- планування по підприємству в цілому - планування роботи структурного підрозділу - планування проекту - планування бізнес-одиниці - планування господарської операції
9. За параметрами показників фінансовогостану підприємства	- планування ділової активності - планування фінансової стійкості - планування фінансової безпеки - планування рентабельності - планування платоспроможностітощо
10. Планування фінансових відносин в залежності від стейкхолдера	планування фінансових відносин з: - інвесторами; - постачальниками; - покупцями; - фінансовими установами (банками, страховими компаніями тощо) з державою

Джерело: [32]

Багато вчених відзначають, що класифікація фінансового планування за часовим горизонтом, на який воно планується, є найбільш вживаною і загальноприйнятою класифікаційною ознакою. Залежно від часового горизонту планування розрізняють такі види фінансового планування: короткострокове (охоплює період 1-2 роки, прикладами короткострокового планування є річні плани), середньострокове (охоплює період). до 3 років, це пов'язано з непередбачуваністю майбутнього і швидкими змінами зовнішнього середовища) і довгостроковий (або ще називається перспективним, включає тривалі періоди від 10 до 25 років, але іноді науковий). літератури встановлено термін 5 років). Крім тривалості планового періоду, ці види відрізняються також точністю розрахунку планових показників, ступенем деталізації планів і методами [42].

Стратегічне планування здійснюється з урахуванням довгострокової перспективи (понад три роки) і полягає у визначенні найважливіших показників економічного розвитку підприємства. М.Б. Свистович зазначає, що суть стратегічного планування полягає у здійсненні управління змінами: «... від минулого до сьогодення...», а також цей тип планування дає змогу прокреслити шлях до поставлених цілей [7].

Тактичне планування спрямоване на реалізацію основних положень стратегічного фінансового плану. Цей вид фінансового планування має більш високий рівень деталізації розрахункових показників порівняно зі стратегічним плануванням і спрямований на покращення показників фінансового стану підприємства та підвищення ефективності його діяльності.

Оперативне фінансове планування є завершальним етапом процесу фінансового планування в компанії; часовий горизонт процесу оперативного планування становить до одного року. Сутність оперативного планування на підприємстві полягає в досягненні найвищого рівня виконання фінансових планів і найвищої деталізації управлінських рішень [16].

Залежно від змісту планових процедур розрізняють такі види планування: індикативне та спрямоване планування.

Обов'язковість виконання управлінських рішень у сфері фінансової діяльності підприємства забезпечує проривне фінансове планування. Історично склалося негативне ставлення до директивного планування; вчені пов'язують це з негативними наслідками командно-адміністративної економіки для економік країн пострадянського простору [41]. Водночас слід зазначити, що елементи планування навчання зберігаються навіть в умовах ринкової економіки, особливо в державних компаніях [32].

Г.В. Ситник наголошує на тому, що директивний підхід до фінансового планування може досягти позитивних успіхів в управлінні бізнесом, наприклад, у розробці та встановленні нормативних значень фінансових показників (визначення допустимого рівня значень показники платоспроможності, самофінансування активів, ліквідність тощо) дозволяє це не лише забезпечити сталий розвиток підприємства, а й підтримувати належний рівень його економічної безпеки та уникнути банкрутства [23].

По суті, індикативне фінансове планування є аналогом директивного фінансового планування, оскільки воно є більш ліберальним і, як правило, має рекомендаційний та орієнтуючий характер і, отже, може також містити обов’язкові завдання [23].

Отже, фінансове планування – це процес вивчення закономірностей розвитку не тільки об'єкта планування і підприємства в цілому, а й середовища його функціонування. Процес фінансового планування включає такі операції з фінансовими ресурсами: формування джерел їх надходження, їх розподіл і використання [45].

Процес фінансового планування на підприємстві досить складний, на його формування суттєвий вплив зробили такі фактори, як: мінливість зовнішньоекономічного середовища, розвиток нових підходів до управління бізнесом, поява так званої «нової філософії» менеджменту тощо [21].

У науковій літературі визначаються шість етапів фінансового планування (рис. 1.2).

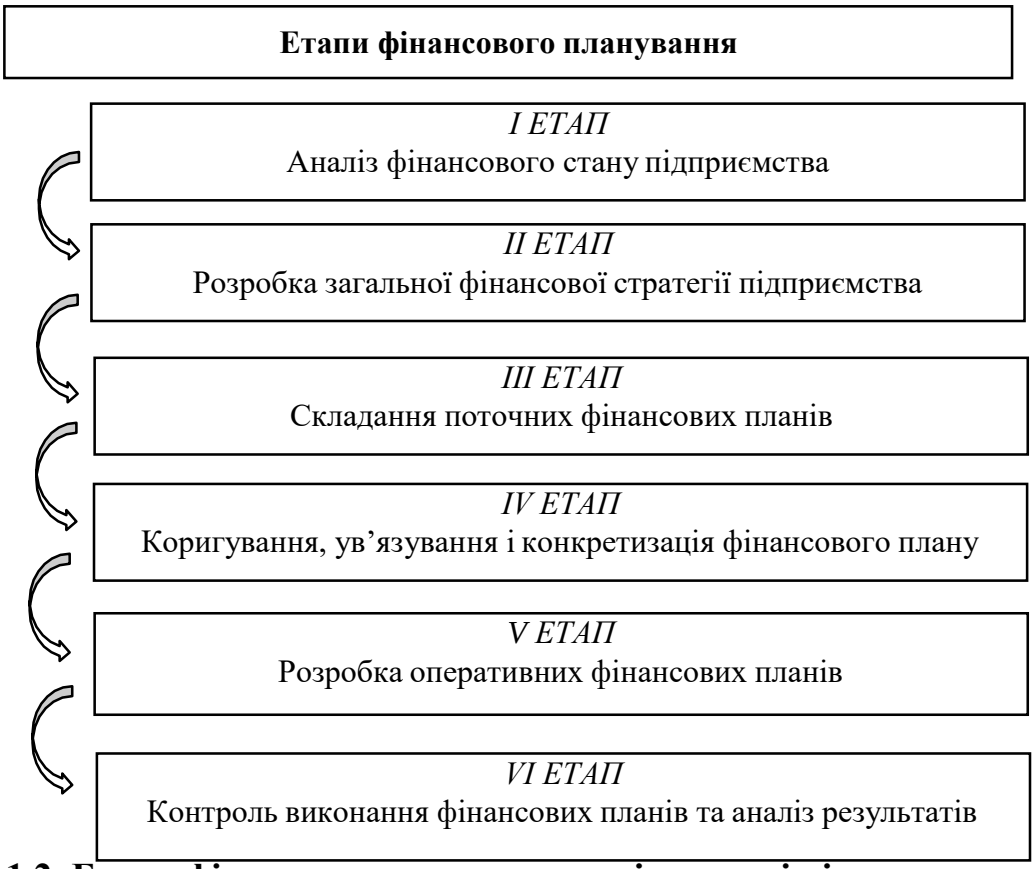

Рис.1.2. Етапи фінансового планування діяльності підприємства

Джерело: [4]

Слід зазначити, що деякі вчені розрізняють меншу кількість фаз фінансового планування. Так Ковальчук Н.О., Михайлюк А.В. виділяють чотири фази фінансового планування (рис. 1.2), не враховуючи двох останніх фаз. [26]

Перший етап фінансового планування підприємства включає аналіз фінансового стану підприємства та значення його показників за попередній період. Джерелами цієї інформації є дані балансу, звіти про рух грошових коштів та фінансові результати [26].

До завдань першого етапу фінансового планування входять:

- оцінка поточного стану підприємства та основних показників його розвитку та фінансової стійкості;

- визначення факторів, що негативно впливають на фінансовий стан підприємства;

- визначення можливих напрямків подолання кризових явищ в компанії.

На другому етапі фінансового планування формулюються стратегічні цілі розвитку корпорації та розробляється фінансова стратегія.

Третій етап фінансового планування характеризується створенням середньострокових фінансових планів і програм та уточненням прогнозних значень основних розрахункових показників фінансової звітності.

На четвертому етапі відбувається процес узгодження прогнозних показників фінансових планів з іншими планами і програмами компанії (інвестиційними, торговими, виробничими та ін.).

На п'ятому етапі менеджери складають оперативні фінансові плани, які обов'язково повинні узгоджуватися з ключовими положеннями стратегічного та середньострокового планів. Важливо пам’ятати, що на цьому етапі відбувається розробка планів поточної діяльності компанії (наприклад, фінансів, виробництва, торгівлі тощо), і тому оперативне планування впливає на кінцеві фінансові результати діяльності компанії.

Шостий етап фінансового планування включає дві складові:

1. Контроль за виконанням підприємством та його структурними підрозділами фінансового плану;

2. Аналіз результатів, під час якого оцінюється ефективність управління фінансовими ресурсами та підприємством у цілому, а також перевіряється ефективність роботи структурних підрозділів (зокрема торгівлі та виробництва). Крім того, проводиться порівняння планових і фактичних показників у фінансових документах та виявляються фактори, що негативно вплинули на фінансовий стан підприємства.

Слід зазначити, що деякі вчені не визначають шостий етап як безпосередню частину процесу фінансового планування на підприємстві. Саме контроль за виконанням фінансового плану та аналіз результатів його

виконання створюють основу для подальшого впровадження фінансового планування на підприємстві.

Загалом процес фінансового планування в компанії діє як замкнутий цикл із прямим і зворотним зв’язком.

1.3. Методичні підходи проведення фінансового аналізу діяльності підприємства

Фінансовий стан підприємства – комплексне поняття, що виникає внаслідок взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, яке визначається сукупністю виробничо-економічних факторів і характеризується системою моделей, методів і показників. що відображають наявність, розташування та використання фінансових ресурсів.

Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, торговельної та фінансово-господарської діяльності. По-перше, постійне виробництво і реалізація якісної продукції сприяє поліпшенню фінансового стану підприємства [11].

Під фінансовим станом підприємства ми розуміємо ступінь забезпеченості фінансовими ресурсами, необхідними для ефективної господарської діяльності, а також своєчасну сплату коштів для виконання своїх зобов'язань. Це відображає загальну ефективність управління фінансовими ресурсами з точки зору витрат.

Фінансовий стан підприємства визначається такими елементами:

1) прибутковість компанії;

2) оптимальний розподіл прибутку, наявного в зобов'язанні після сплати податків та обов'язкових платежів;

3) наявність власних фінансових ресурсів не тільки в мінімально необхідному для організації виробничого процесу та процесу виробництва;

4) раціональний розподіл реальних і відновлюваних ресурсів;

5) платоспроможність і ліквідність.

Як завжди, чим вищий обсяг виробництва і реалізації продукції, робіт, послуг і нижча їх собівартість, тим вище рентабельність підприємства, що позитивно позначається на його фінансовому становищі.

Навпаки, нерегулярність виробничих процесів, погіршення якості продукції та труднощі в її реалізації призводять до зменшення коштів на рахунках підприємства, що погіршує його платоспроможність.

Існує також зворотній зв'язок, оскільки нестача коштів може призвести до перебоїв у постачанні матеріальних ресурсів, а отже, і в процесі виробництва.

Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничо-комерційної та фінансової діяльності: чим вищий обсяг виробництва та виконання робіт і послуг, тим менша їх собівартість, тим вище рентабельність і чим вище прибуток, тим кращий фінансовий стан. корпор. Навпаки, через невиконання плану виробництва і реалізації продукції зменшуються витрати на виробництво, оплату праці, послуги, доходи і прибуток і, як наслідок, погіршується фінансове становище підприємства з урахуванням платоспроможності.

Усі користувачі фінансової звітності зацікавлені в об'єктивній оцінці фінансового стану, яку міжнародні стандарти бухгалтерського обліку поділяють на три основні групи, а саме:

1) особи, які безпосередньо ведуть бізнес у відповідній компанії;

2) особи, які не працюють у компанії, але мають пряму фінансову зацікавленість у діяльності (наприклад, акціонери);

3) фізичні особи, які мають опосередковану фінансову зацікавленість у цій діяльності, а саме податкові органи, фондові біржі, що займаються купівлею та продажем цінних паперів, органи, що контролюють ціни, експорт та імпорт, профспілки, преса та інші [25].

Основна увага фінансової діяльності повинна бути спрямована на організацію систематичного приймання та ефективного використання

фінансових ресурсів, дотримання облікової та кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і позикових коштів, фінансової стійкості з метою ефективного управління підприємством.

Звідси випливає необхідність і практичне значення системної оцінки фінансового стану підприємства, що дуже важливо для його стабільної роботи.

Тому фінансова ситуація є однією з найважливіших характеристик будь-якої компанії.

Метою оцінки фінансового стану підприємства є пошук резервів, підвищення рентабельності виробництва та зміцнення комерційних розрахунків як основи стабільної роботи підприємства та виконання зобов'язань перед бюджетом, банком та іншими установами.

Основними напрямами фінансового аналізу є інформаційна підтримка прийняття підприємством відповідних рішень щодо трьох основних видів діяльності:

1) операційна діяльність (управління фінансовими показниками, поточна політика прибутку, ефективне використання фінансових ресурсів);

2) фінансова діяльність (управління джерелами навчання та розподіл фінансових ресурсів, управління пенсійним забезпеченням тощо);

3) Інвестиційна діяльність (структура, обсяг і склад активів підприємства, вибір і реалізація інвестиційних проектів).

Фінансовий стан підприємства необхідно оцінювати систематично і комплексно з використанням різних методів, способів і методів аналізу. Це дозволяє критично оцінити фінансові результати підприємства як зі статичної точки зору за певний період, так і з динамічної точки зору – за кілька періодів; Визначення вразливостей у фінансовій діяльності та методів їх більш ефективного та раціонального розподілу [23].

Неефективне використання фінансових ресурсів призводить до низької платоспроможності підприємства і, як наслідок, можливих перебоїв у постачанні, виробництві та реалізації продукції; Невиконання плану прибутку, зниження рентабельності підприємства, загроза економічних санкцій.

Аналіз фінансового стану є частиною загального аналізу діяльності підприємства, який складається з двох взаємопов'язаних розділів: фінансового аналізу та управління.

За організаційними формами аналізу виділяють два основних види фінансового аналізу: внутрішній і зовнішній, особливості яких представлені в табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Основний зміст зовнішнього та внутрішнього аналізів

Основний зміст зовнішнього фінансового аналізу в основному складається з аналізу:	Основним змістом внутрішнього аналізу фінансового стану підприємства є аналіз
показників прибутку	майна (капіталу) підприємства та впливу його використання на фінансовий стан підприємства;
показників рентабельності	самоокупності підприємства
фінансового стану, ринкової стійкості, ліквідності балансу, платоспроможності підприємства	комплексна оцінка фінансового стану підприємства
ефективності використання позикового капіталу	фінансової стійкості та стабільності підприємства
економічної діагностики фінансового стану підприємства і рейтингової оцінки емітентів	динаміки прибутку та рентабельності підприємства і факторів, що на них впливають
	ділової активності підприємства
	кредитоспроможності підприємства
	ефективності використання власних та залучених фінансових ресурсів
	ліквідності та платоспроможності підприємства

Джерело: [43]

Традиційна практика аналізу фінансового стану підприємства створила певні методи та способи його проведення, які представлені в табл. 1.4. Прогнозний фінансовий аналіз проводиться компанією на основі прогнозних або очікуваних даних, які порівнюються з даними відповідного звітного періоду. Це дозволяє глибше і повніше аналізувати майбутній фінансовий стан і фінансові результати компанії, ніж попередні і поточні, оскільки ґрунтується на звітних матеріалах, а також дозволяє прогнозувати майбутню діяльність компанії.

Таблиця 1.4

Основні прийоми аналізу фінансового стану підприємства

Вид аналізу	Зміст аналізу
горизонтальний (часовий) аналіз	порівняння кожної позиції звітності з відповідним показником за попередній період
вертикальний (структурний) аналіз	визначення структури фінансових показників з оцінкою впливу різних факторів на кінцевий результат
трендовий аналіз	порівнювання кожної позиції звітності з відповідними показниками за кілька попередніх періодів та визначення тренду — основної тенденції динаміки показників, очищеної від впливу індивідуальних особливостей окремих періодів (за допомогою тренду здійснюється екстраполяція найважливіших фінансових показників на перспективний період, тобто перспективний прогнозний аналіз фінансового стану);
аналіз відносних показників (коефіцієнтів)	розрахунок відношень між окремими позиціями звіту або позиціями різних форм звітності, визначення взаємозв'язків показників
порівняльний аналіз	внутрішньогосподарський аналіз різних показників звітності самого підприємства та його дочірніх підприємств (філій), а також міжгосподарський аналіз показників даної фірми проти показників конкурентів або середньогалузевих та середніх показників;
факторний аналіз	визначення впливу окремих факторів (причин) на результативний показник детермінованих (розділених у часі) або стохастичних (що не мають певного порядку) прийомів дослідження. При цьому факторний аналіз може бути як прямим (власне аналіз), коли результативний показник розділяють на окремі складові, так і оберненим (синтез), коли його окремі елементи об'єднують у загальний результативний показник

Джерело: [33]

Постійний фінансовий аналіз здійснюється під час поточної фінансової діяльності з метою оперативного впливу на результати фінансової діяльності. Як завжди, це обмежено коротким періодом часу (місяць, квартал).

Предметом фінансового аналізу підприємства є фінансові ресурси, їх створення та використання. Для досягнення основної мети аналізу фінансового стану підприємства – об’єктивної оцінки та виявлення на основі потенційних можливостей підвищення ефективності формування та використання фінансових ресурсів – можуть бути використані різні методи.

Метод фінансового аналізу складається із сукупності науково-методичних засобів і принципів дослідження фінансового стану підприємства [29].

В економічній теорії та практиці існують різні класифікації методів економічного аналізу в цілому та фінансового аналізу зокрема.

Перший рівень класифікації розрізняє неформальні та формалізовані методи аналізу. Неформальні методи аналізу базуються на описі аналітичних процедур на логічному рівні, а не на жорстких зв'язках і аналітичних залежностях. До неформальних методів належать: експертні оцінки та сценарії; психологічно; морфологічний; порівняльний; система індикаторів; Побудова системи аналітичних таблиць. Ці методи характеризуються певною суб'єктивністю, оскільки мають велике значення для інтуїції, досвіду та знань аналітика.

До формалізованих методів фінансового аналізу належать ті, що базуються на жорстких формальних аналітичних зв'язках, тобто методи: збільшення розміру ланцюга; арифметичні різниці; Баланс; ізольований вплив факторів; відсотки; Диференціальний; логарифмічний; Інтегральний; прості та складні відсотки; зменшити.

У процесі фінансового аналізу застосовуються традиційні методи економічної статистики (середні та відносні величини, групування, графіки, індекс, елементарні методи обробки часових шкал), а також математико-статистичні методи (кореляційний аналіз, дисперсійний аналіз, факторний аналіз, головна компонента). метод) широко використовуються. .

Використання видів і методів аналізу для конкретних цілей дослідження фінансового стану підприємства в цілому є методом і методами аналізу.

Фінансовий аналіз здійснюється за допомогою різних моделей, які дозволяють структурувати і визначати зв'язки між основними показниками. Для аналізу фінансового стану компанії використовуються три основні типи моделей: описова, прогнозна та нормативна.

Опис моделей є найважливішим інструментом оцінки фінансового стану підприємства. До них належать: налагодження балансової системи; Подання фінансової звітності в різних аналітичних розділах; Аналіз вертикальної та горизонтальної звітності; аналітична факторна система; аналітичні записки до звітності. Описані моделі базуються на використанні інформації у фінансовій звітності.

Прогнозні моделі – це прогнозні та прогностичні моделі. Вони використовуються для прогнозування доходів і прибутків компанії, а також майбутнього фінансового стану. Найпоширенішими з них є: розрахунок критичної точки обсягу продажів, підготовка прогнозних фінансових звітів, моделі динамічного аналізу (строго визначені фактори та регресійні моделі). Фінансовий аналіз значною мірою базується на використанні строго визначених факторних моделей [12]. При розгляді фінансового стану підприємства можуть використовуватися різні методи та моделі аналізу, кількість і широта яких залежать від конкретних цілей аналізу та визначаються цілями в кожному конкретному випадку.

РОЗДІЛ 2
АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ КП «ВОДОКАНАЛ ДОЛИНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ»

2.1. Загальна фінансово-економічна характеристика діяльності підприємства

Комунальне підприємство «Водоканал Долинської міської ради» (надалі – КП «Водоканал Долинської міської ради») свою діяльність здійснює на підставі Статуту, затвердженого рішенням Долинської міської ради №276-9/2021 від 21.04.2021р.

Враховуючи показники окремих частин балансу, можна констатувати, що загальна вартість активів підприємства у 2023 році порівняно з 2022 роком зросла на 143 тис. грн. Слід зазначити, що відношення активів до основних засобів за розглянутий період зменшилося. Якщо брати до уваги реальні активи, що характеризують виробничу потужність підприємства, тобто основні засоби та запаси, то у 2023 році вони становили 31473,0 тис. грн. та 1558,0 тис. грн., що на 9884,0 тис. грн. та 1722,0 тис. грн. більше порівняно з 2022 роком.

Аналіз складу оборотних активів показує, що динаміка підприємства змінилася. Так, у 2023 році запаси збільшилися на 1722,0 тис. грн, а їх частка в оборотних активах зменшилась на 1,4 п. п. Приріст оборотних активів у 2023 році склав 132,0 тис. грн. це відбулося за рахунок збільшення дебіторської заборгованості на 159,0 тис. грн, збільшення грошових коштів на 14,0 тис. грн. та інших оборотних активів на 696,0 тис. грн.

Таблиця 2.1

Агрегований баланс підприємства КП «Водоканал Долинської міської ради» за 2022-2023 роки

Статті	2022 рік		2023 рік		Відхилення		Темп зростання, %
	Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	
Актив							
1 Необоротні активи	21589	80,0	31473	81,6	9884	1,5	145,8
2. Оборотні активи	5386	20,0	7108	18,4	1722	-1,5	132,0
2.1 Запаси	713	2,6	1558	4,0	845	1,4	218,5
2.2. Дебіторська заборгованість	3681	13,6	3840	10,0	159	-3,7	104,3
2.3 Грошові кошти та їх еквіваленти	47	0,2	61	0,2	14	0,0	129,8
2.4 Інші оборотні активи	931	3,5	1627	4,2	696	0,8	174,8
Всього майна	26975	100,0	38581	100,0	11606	0,0	143,0
Пасив							
1. Власний капітал	10408	38,6	16750	43,4	6342	4,8	160,9
2. Довгострокові зобов'язання	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
3. Поточні зобов'язання	16567	61,4	21831	56,6	5264	-4,8	131,8
3.1 Короткострокові кредити банків	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
3.2 Кредиторська заборгованість	9885	36,6	11675	30,3	1790	-6,4	118,1
3.3. Доходи майбутніх періодів	6011	22,3	9472	24,6	3461	2,3	157,6
3.4 Інші поточні зобов'язання	671	2,5	684	1,8	13	-0,7	101,9
Всього майна	26975	100,0	38581	100,0	11606	0,0	143,0

Джерело: розраховано на основі даних КП «Водоканал Долинської міської ради»

Для найбільш ефективного управління необхідно досягти оптимального співвідношення основних і оборотних засобів та обсягу балансу. У той же час підприємство зацікавлене у зменшенні залишку активів на балансі, особливо щодо запасів та дебіторської заборгованості.

Частка готівки в загальній сумі балансу не змінилася з 0,2 % у 2022 році до 0,2 % у 2023 році. Цей факт є негативним, оскільки характеризує

перерозподіл активів бізнесу, але водночас підсилює можливості нормального бізнесу у сфері розрахунків з постачальниками. Безсумнівно, в умовах ринкової конкуренції підприємство має мати вільні грошові запаси, запаси та товари на складі, але тримати їх на обліку невигідно.

Аналіз також включає аналіз співвідношення основних засобів і оборотних активів у загальній сумі балансу (рис. 2.1). За даними балансу: у 2022 році питома вага основних засобів становить 80,0 %, оборотних – 20,0 %. У 2023 році питома вага основних засобів збільшилися до 81,6%, а оборотних активів зменшилися до 18,4 %. Таким чином, підприємство перерозподілило активи таким чином, що частка основних фондів дещо зменшилась, що може бути наслідком розширення виробничої діяльності.

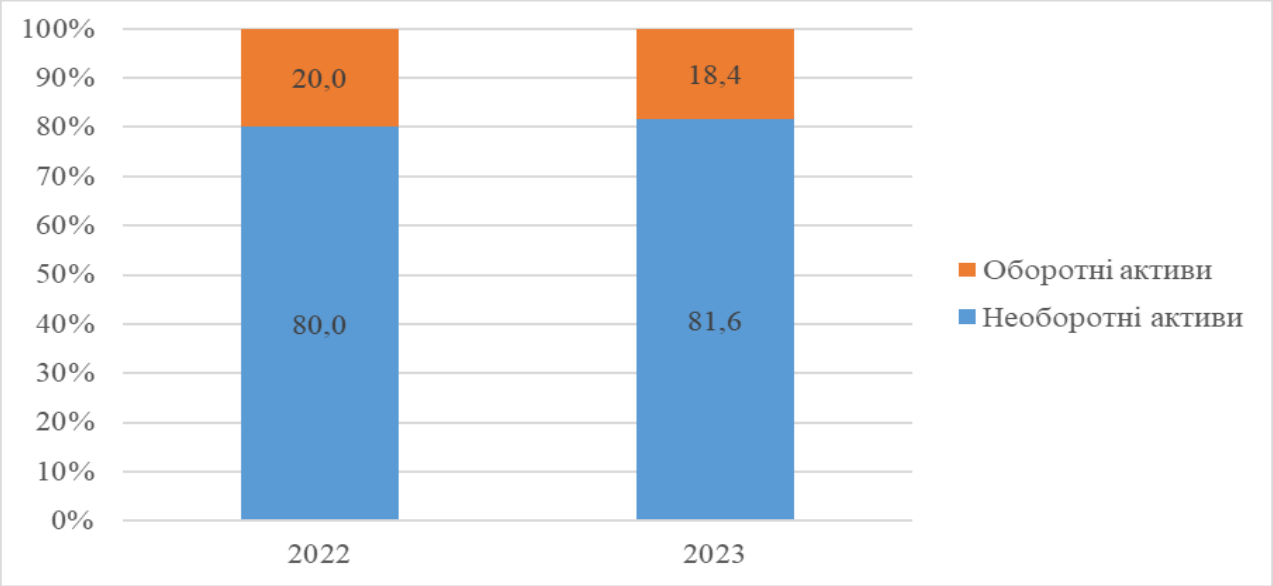

Рис. 2.1. Структура активу КП «Водоканал Долинської міської ради» за 2022-2023 роки, %

Джерело: розраховано на основі даних КП «Водоканал Долинської міської ради»

За даними табл. 2.1 та рис. 2.2, видно, що капітал підприємства складається з власного капіталу та зобов'язань підприємства. У 2022 році власний капітал становив 38,6 % загального капіталу підприємства, а в 2023 році 43,4 %.

Розглядаючи балансове співвідношення власного капіталу та зобов’язань, можна побачити, що частка власного капіталу у 2022 та 2023 роках буде значно

вищою за співвідношення запозичень. Це свідчить про незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

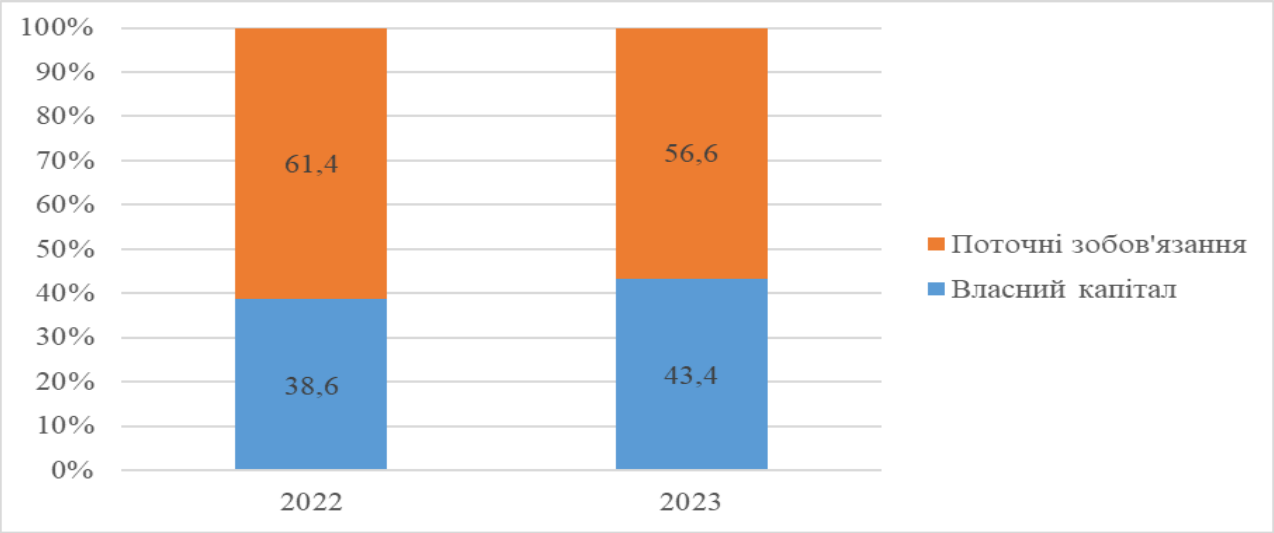

Рис. 2.2. Структура пасиву КП «Водоканал Долинської міської ради» за 2022-2023 роки, %

Джерело: розраховано на основі даних КП «Водоканал Долинської міської ради»

Проаналізуємо структуру власного капіталу (рис. 2.3). Власний капітал – це власний ресурс підприємства, який залишено засновниками (засновниками) підприємства або ними без вказівки терміну погашення з уже оподатковуваного прибутку.

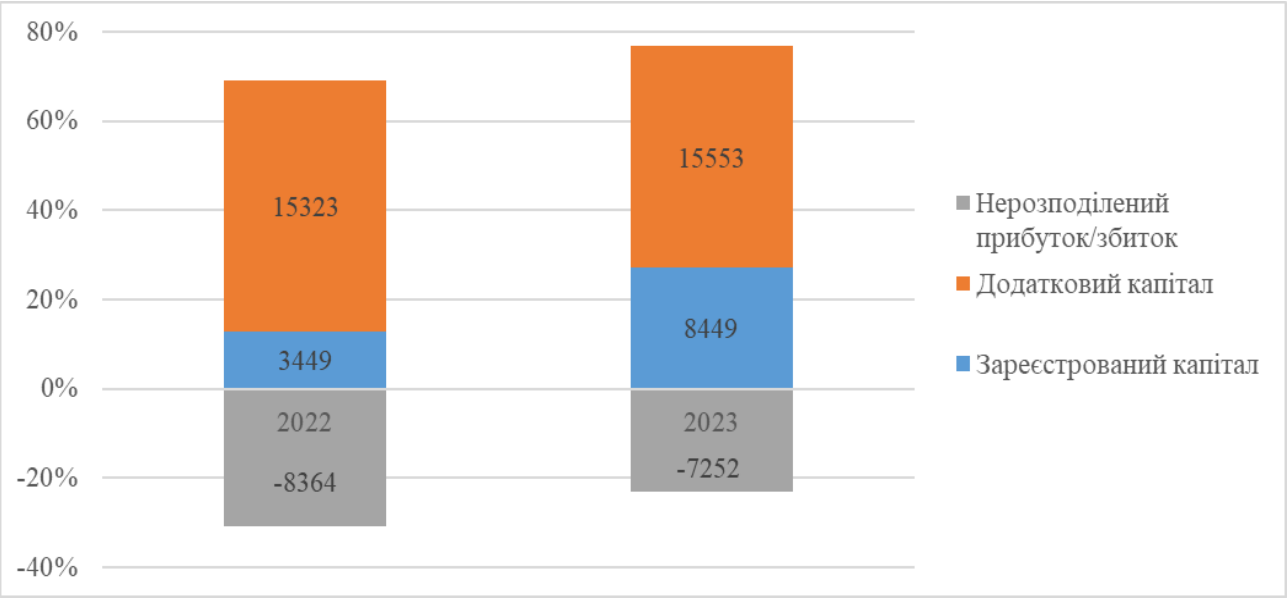

Рис. 2.3. Динаміка власного капіталу КП «Водоканал Долинської міської ради» за 2022- 2023 роки, тис. грн.

Джерело: розраховано на основі даних КП «Водоканал Долинської міської ради»

Проаналізувавши структуру та динаміку власного капіталу КП «Водоканал Долинської міської ради» за 2022-2023 роки, виявили, що власний капітал у 2023 році порівняно з 2022 роком зріс на 6342,0 тис. грн. Ці зміни пов'язані з тим, що сума непокритих збитків у 2023 році зменшилася на 1112,0 тис. грн. Вага власного капіталу становить близько 44% від загального власного капіталу, що означає, що підприємство працює за рахунок залучених ресурсів.

Аналізуючи структуру та динаміку позичкового капіталу КП «Водоканал Долинської міської ради» у 2022-2023 рр., бачимо, що у 2023 р. порівняно з 2022 р. позичковий капітал зменшився на 5264,0 тис. грн. за рахунок збільшення доходів майбутніх періодів на 3461,0 тис. грн. Вага поточних зобов'язань у 2023 році зменшилася на 4,8% з 61,4 % до 56,6 %. У 2022-2023 роках підприємство не залучало довгострокових зобов'язань.

Від методу оцінки залежить розвиток та об'єктивність оцінки основних засобів. Помилки у визначенні вартості основних засобів створюють у підприємців хибне уявлення про вартість їх основних засобів, призводять до неправильного нарахування амортизації, необ'єктивної оцінки основних засобів за системою показників, недостовірної оцінки ефективності використання основних засобів. Це може призвести до неправильних рішень бізнес-стратегії. Інтерес власника або керівництва підприємства в оцінці основних засобів виникає з необхідності мати достовірну інформацію.

Основні показники ефективності використання основних засобів можна поділити на чотири групи:

1) показники широкого використання основних засобів, що відображають масштаби їх використання в часі;

2) Показники інтенсивного використання основних засобів, що відображають ступінь їх використання за потужністю (продуктивністю).

3) показники комплексного використання основних фондів з урахуванням сукупної дії всіх факторів - як екстенсивних, так і інтенсивних;

4) Узагальнення показників використання матеріальних цінностей, що характеризують різні сторони використання (стану) основних засобів підприємства в цілому.

В табл. 2.2. представлено розраховані показники оцінки основних засобів підприємства КП «Водоканал Долинської міської ради» за 2022-2023 роки.

Таблиця 2.2

Показники оцінки основних засобів підприємства КП «Водоканал Долинської міської ради»

Показники	2022	2023	Темп зростання, %
1. Показники оцінки забезпеченості підприємства основними фондами			
1.1. Фондомісткість	0,642	0,806	125,5
1.2.Коефіцієнт вартості основних фондів в активах підприємства	0,792	0,683	86,3
2. Показники оцінки стану основних фондів			
2.1. Коефіцієнт зносу	0,490	0,457	93,2
2.2. Коефіцієнт придатності	0,510	0,543	106,5
3. Показники оцінки ефективності використання основних засобів			
3.1. Фондовіддача	1,557	1,241	79,7
3.2. Рентабельність основих засобів, %	1,269	5,146	405,5

Джерело: розраховано на основі даних КП «Водоканал Долинської міської ради»

Збільшується фондомісткість, а значить, за цей період збільшується кількість використаних матеріальних цінностей. Нормативне значення коефіцієнта вартості основних фондів в активах підприємства, що перебувають у власності підприємства, має зменшитися. У 2023 році цей показник зменшився до 0,109 порівняно з 2022 роком у зв’язку з поступовим оновленням основних засобів у 2023 році.

Коефіцієнт зносу у 202уроці становив 0,49, що свідчить про досить високу амортизацію основних засобів. У 2023 році він зменшився до 0,457. Коефіцієнт придатності основних засобів слід підвищити.

Фондовіддача була найвищою у 2022 році – 1,557, що зумовлено не щорічним збільшенням вартості основних засобів, а більш ефективним їх використанням. Збільшення виручки від реалізації та зменшення витрат на придбання основних засобів призвели до зростання рентабельності капіталу у 2023 році.

У 2022 році рентабельність основних засобів становила 1,269%, а у 2023 році – 5,146 %. У 2023 році цей показник вищий, оскільки середньорічна вартість основних засобів у звітному періоді є мінімальною, а прибуток підприємств зріс. Тобто основні засоби у 2023 році використовуватимуться ефективніше, ніж у 2022 році, і принесли прибуток 5,146 грн проти 1,269 грн у 2022 році.

В табл. 2.2. представлено розраховані показники ефективності використання оборотних активів підприємства КП «Водоканал Долинської міської ради» за 2022-2023 роки.

Таблиця 2.3

Аналіз ефективності використання оборотних активів КП «Водоканал Долинської міської ради» у 2022 – 2023 роках

Показники	2022 рік	2023 рік	Відхилення
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	6,175	4,602	-1,573
Коефіцієнт оборотності поточних зобов'язань	2,007	1,498	-0,509
Коефіцієнт оборотності запасів	46,645	20,994	-25,651
Коефіцієнт оборотності грошових засобів	707,617	536,213	-171,404
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	9,035	8,518	-0,517
Період погашення дебіторської заборгованості, днів	40,0	43,0	3,0
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	3,364	2,802	-0,563
Рентабельність оборотних активів	0,050	0,191	0,140

Джерело: розраховано на основі даних КП «Водоканал Долинської міської ради»

Згідно даних табл. 2.3, оборотність оборотних коштів КП «Водоканал Долинської міської ради» зменшилася у 2023 році на 1,573 порівняно з 2022 роком, що характеризує використання оборотних коштів у 2023 році гірше, ніж у 2022 році.

Коефіцієнт оборотності поточних зобов'язань у 2023 році зменшився на 0,509, що є негативним фактором, тобто відбулося зменшення розрахунку поточних зобов'язань за цей період.

Зменшується оборотність запасів, що свідчить про не стійку ефективність використання. У 2023 році показник зменшився на 20,651.

У 2022 році обсяг продажів у 707,617 рази перевищуватиме середній залишок готівки на рахунках підприємства, про що свідчить коефіцієнт грошових потоків. У 2023 році готівка і продажі зросли в порівнянні з 2023 роком, але це не призвело до збільшення коефіцієнта грошового потоку, їх оборот зменшився до 536,213.

З табл. 2.3 видно, що оборотність дебіторської заборгованості КП «Водоканал Долинської міської ради» у 2023 році порівняно з 2022 роком

зменшилася на 0,517, а оборотність кредиторської заборгованості на 0,563, в обох випадках це позитивна динаміка. У 2023 році термін погашення дебіторської заборгованості збільшився до 16 днів, що негативно характеризує кредитну політику компанії.

Рентабельність оборотних активів позитивна, що свідчить про ефективну роботу підприємства та ефективне використання оборотних активів. У 2023 році значення рентабельності зросло на 0,140 порівняно з попереднім періодом. Таким чином, підприємство досить ефективно використовує свої оборотні кошти у своїй фінансово-господарській діяльності.

2.2. Аналіз фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності КП «Водоканал Долинської міської ради»

Фінансова стійкість – це такий стан фінансових ресурсів, за якого підприємство за рахунок ефективного використання грошей здатне забезпечити безперервний потік виробництва і торгівлі, а також витрати на його розширення та оновлення. Це означає, що він відображає постійні фіксовані додаткові витрати на прибуток, вільний рух грошей компанії, здатність їх ефективно використовувати для забезпечення безперервного процесу виробництва та продажу, а також витрати на розширення. та оновлення.

Підприємство можна вважати фінансово стабільним, здатним забезпечувати резерви та витрати за власний рахунок, запобігати виникненню невиправданої дебіторської заборгованості та вчасно виконувати свої зобов’язання.

Оцінка фінансової стійкості підприємства має на меті об'єктивний аналіз розмірів і структури активів і зобов'язань підприємства і на цій основі визначає ступінь його фінансової стійкості та незалежності та придатність для фінансово- господарської діяльності. підприємство.

Найважливішим у фінансовій діяльності є правильна організація та використання оборотних коштів. Тому раціональне використання оборотних коштів є пріоритетом при аналізі фінансового стану.

Результати обчислень основних абсолютних і відносних показників фінансової стійкості представлено в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Абсолютні та відносні показники фінансової стійкості КП «Водоканал Долинської міської ради»

Показник	2022 рік	2023 рік	Відхилення
Наявність власних коштів підприємства в обороті	-11181	-14723	-3542
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,386	0,434	0,048
Коефіцієнт автономії	0,386	0,434	0,048
Коефіцієнт фінансової залежності	2,592	2,303	-0,288
Коефіцієнт фінансового ризику	1,592	1,303	-0,288
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-1,074	-0,879	0,195
Коефіцієнт співвідношення власного та залученого капіталу	0,628	0,767	0,139

Джерело: розраховано на основі даних КП «Водоканал Долинської міської ради»

У 2022 році власні кошти підприємства становили від’ємне значення -11181 тис. грн., а у 2023 році – -14723 тис. грн., що на 3542 тис. грн. більше, ніж у попередньому періоді, і свідчить про те, що власний капітал не покриває вартість основних засобів, а також не фінансує придбання запасів.

Коефіцієнт автономії повинен бути не менше 0,5. У 2022 році значення становило 0,386, а в 2023 році становило 0,434. Тому підприємство фінансово не стабільне протягом 2022-2023 років.

Коефіцієнт фінансової залежності повинен бути менше 2 і повинен зменшуватися. Показник за 2023 рік зменшився на 0,288 порівняно з 2022

роком і не відповідає нормативу, що також свідчить про фінансову залежність підприємства.

Нормативний коефіцієнт фінансового ризику менше 0,5. Для підприємства цей показник становить 1,592 у 2022 році та 1,303 у 2023 році. Значення не відповідає нормі, що є негативною тенденцією для підприємства. Збільшення фінансової залежності у 2023 році пов'язане зі збільшенням зобов'язань перед підприємствами (рис. 2.4).

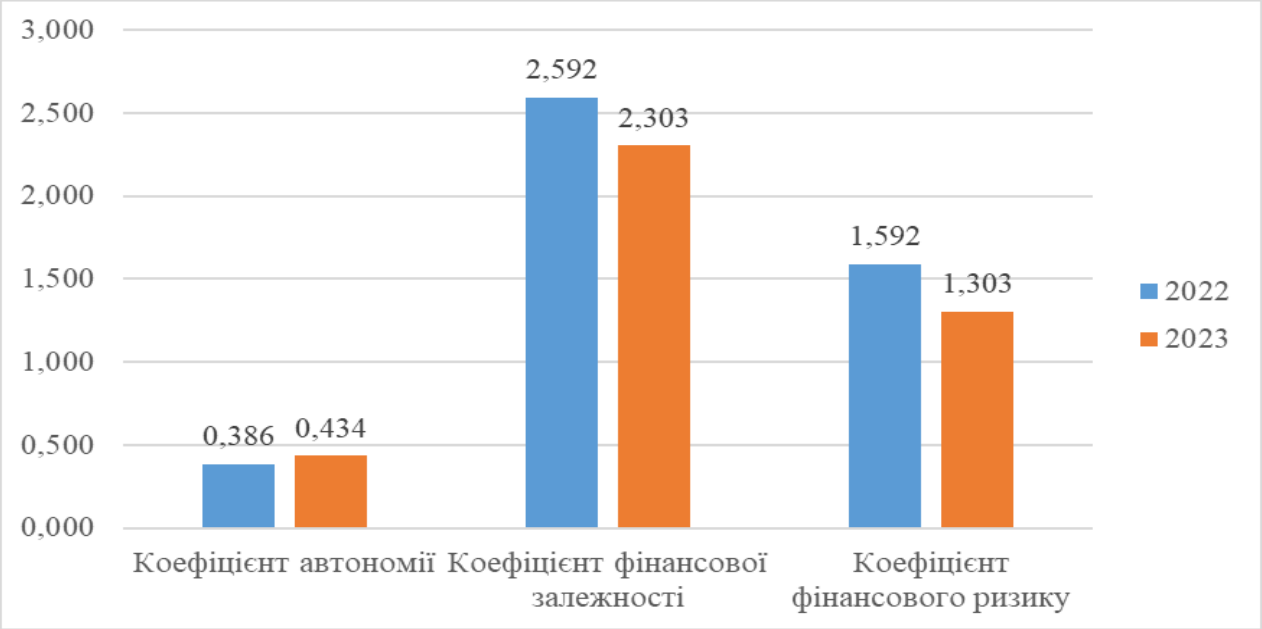

Рис. 2.4. Співвідношення динаміки основних коефіцієнтів фінансової стійкості КП «Водоканал Долинської міської ради» за 2022 – 2023 р.

Джерело: розраховано на основі даних КП «Водоканал Долинської міської ради»

У 2023 році відношення власного капіталу до боргового становило 0,767, що означає, що порівняно з 2022 роком власний капітал збільшився, а поточні зобов'язання зменшилися.

Таким чином, аналіз фінансової стабільності показав, що підприємство фінансово не стабільне та залежне від кредиторів, у 2023 році відбулося погіршення фінансової стабільності та залежності.

Результати розрахунку основних коефіцієнтів ліквідності КП «Водоканал Долинської міської ради» представлені в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Динаміка показників ліквідності КП «Водоканал Долинської міської ради»

Показник	2022 рік	2023 рік	Відхилення (+,-)
Загальний коефіцієнт ліквідності	0,325	0,326	0,001
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,225	0,179	-0,046
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,003	0,003	0

Джерело: розраховано на основі даних КП «Водоканал Долинської міської ради»

Аналіз показників ліквідності свідчить, що підприємство є не ліквідним та не платоспроможним (рис. 2.5).

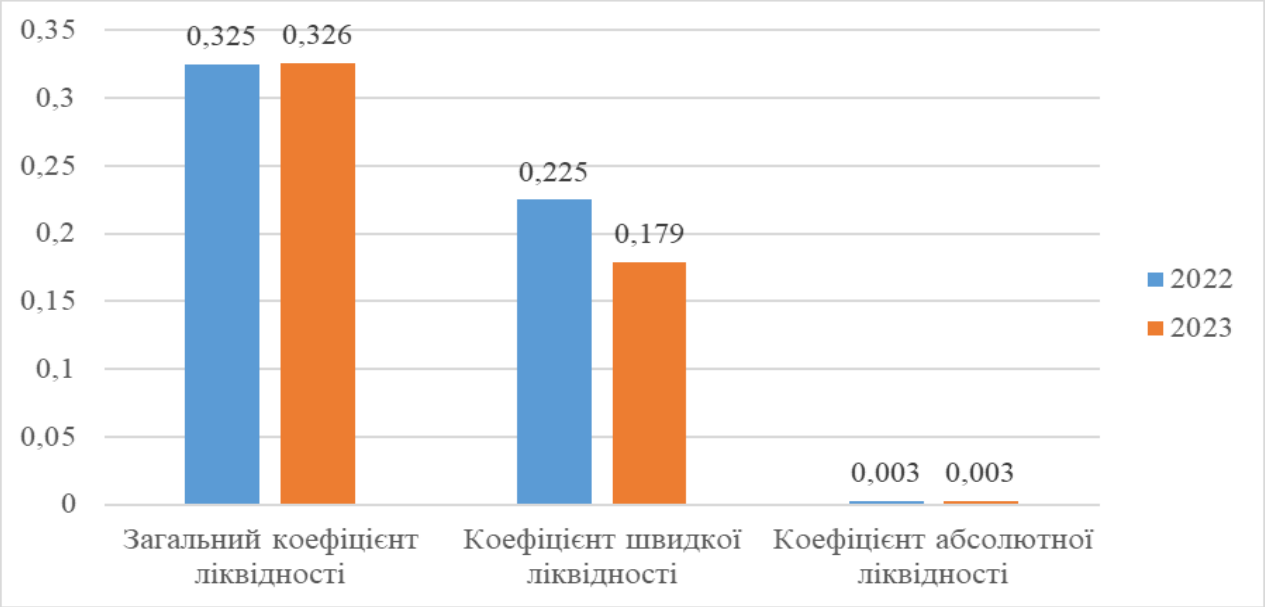

Рис 2.5. Динаміка ліквідності підприємства КП «Водоканал Долинської міської ради» за 2022 – 2023 р.

Джерело: розраховано на основі даних КП «Водоканал Долинської міської ради»

Коефіцієнт загальної ліквідності зріс у 2023 році і не перевищував нормативне значення. Негативна тенденція відображається у зменшенні швидкої ліквідності на 0,046 у 2023 році через збільшення поточних зобов'язань.

Загалом, аналіз фінансової стійкості, ліквідності та ділової активності показує досить не стабільне фінансове становище підприємства КП «Водоканал Долинської міської ради» у 2022-2023 роках.

2.3. Аналіз ефективності фінансової діяльності підприємства КП «Водоканал Долинської міської ради»

Результати діяльності підприємства аналізуються за допомогою показників, що характеризують аспекти його діяльності, вибір яких залежить від мети аналізу. Визначення стратегічних цілей вимагає порівняння результатів конкретної компанії з компаніями-конкурентами. Для такого аналізу підбираються загальні показники, що відображають діяльність кожного району чи структурного підрозділу. Визначення тактичних цілей вимагає контролю за бізнесом, тобто розрахунку продуктивності кожного підрозділу або виробництва конкретного продукту.

Проведемо аналіз прибутку підприємства здійснюється шляхом порівняння фактичних даних звітного періоду з фактичними даними попереднього періоду (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Аналіз формування та розподілу прибутку КП «Водоканал Долинської міської ради» за 2022- 2023 роках, тис. грн.

Показник	2022 рік	2023 рік	Відхилення
Чистий дохід (виручка) від реалізації	33258	32709	-549
Собівартість реалізованої продукції	26759	29307	2548
Інші операційні доходи	556	816	260
Інші доходи	3860	9211	5351
Інші операційні витрати	1102	1284	182
Адміністративні витрати	4471	4461	-10
Витрати на збут	3481	4001	520
Інші витрати	1527	2327	800
Фінансовий результат до оподаткування	334	1356	1022
Чистий прибуток	271	1356	1085

Джерело: розраховано на основі даних КП «Водоканал Долинської міської ради»

У 2023 році чистий прибуток підприємства зріс у порівнянні з 2022 роком на 1085,0 тис. грн за рахунок збільшення інших доходів на 5351,0 тис. грн. Тобто підприємство збільшило доходи від інших видів діяльності в 2023 році за рахунок підвищення ціни на товари, оскільки зростання собівартості продукції становило 2548,0 тис. грн.

Інші операційні доходи збільшилися на 260,0 тис. грн у 2023 році. Негативним є те, що збільшення витрат на збут на 520,0 тис. грн у 2023 році, що пов’язане з розширенням ринку.

Прибутковість підприємства характеризується відносними показниками. Для узагальнення аналізу фінансового стану підприємства оптимальним і доцільним є розрахунок показників прибутковості, що визначають прибутковість підприємства, продукцію, активи та власний капітал.

Важливе значення для характеристики складових прибутку та виручки мають показники рентабельності. При аналізі виробництва показники рентабельності використовуються як інструмент інвестиційної політики та оцінки. Вони повніші за прибуток, вони характеризують кінцевий результат

господарювання, оскільки їхня вартість показує співвідношення наявних і використаних ресурсів. Результати розрахунку показників рентабельності представлені в табл. 2.7. та рис. 2.6.

Таблиця 2.7

Аналіз рентабельності КП «Водоканал Долинської міської ради» за 2022- 2023 роках

Показник	2022 рік	2023 рік	Відхилення
Рентабельність активів, %	1,0	4,1	3,1
Рентабельність власного капіталу, %	3,1	10,0	6,9
Рентабельність продажів,%	0,8	4,1	3,3
Рентабельність продукції, %	-7,5	-18,9	-11,4

Джерело: розраховано на основі даних КП «Водоканал Долинської міської ради»

Зростання величини коефіцієнта рентабельності активів склало 3,1 % у 2023 році, що пов’язано зі зростанням чистого прибутку.

В 2022 році значення коефіцієнта рентабельності власного капіталу становило 3,1%, а у 2023 році – 10,0 %, що зумовлене зростанням власного капіталу більшими темпами ніж зростання прибутку.

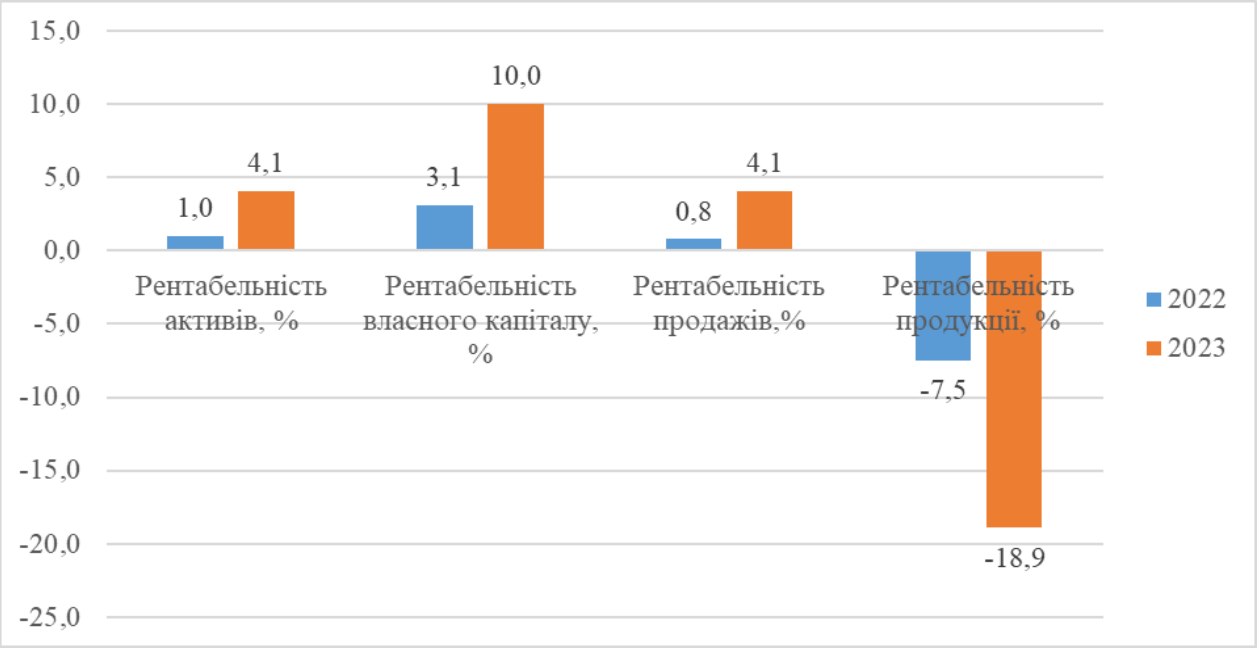

Рис. 2.6. Динаміка рентабельності КП «Водоканал Долинської міської ради» за 2022- 2023 роках

Джерело: розраховано на основі даних КП «Водоканал Долинської міської ради»

Аналізуючи зміну рентабельності підприємства за період з 2022 по 2023 рр., можна зробити наступні висновки: загальна зміна значення рентабельності продажів за період становить 3,3%, у 2022 р. – 0,8%, а в 2023 р. це 4,1%. Ця позитивна тенденція пояснюється тим, що чистий дохід від реалізації зростав повільніше, ніж зростання чистого прибутку.

Значення показника рентабельності продукції за аналізований період мало від'ємне значення, оскільки чистий дохід від реалізації не перевищував собівартість продукції.

За показниками рентабельності на період 2022-2023 рр. підприємство є прибутковим і є позитивні тенденції для подальшого зростання, крім показника рентабельності продукції.

Таким чином, на основі проаналізованих даних можна зробити висновок, що КП «Водоканал Долинської міської ради» потребує проведення ефективного управління і налагодження системи планування діяльності.

РОЗДІЛ 3
ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Планування заходів щодо покращення фінансового стану підприємства

Проаналізувавши фінансові результати діяльності підприємства КП «Водоканал Долинської міської ради», виявлено необхідність управління дебіторською заборгованістю з метою оптимізації управління фінансовими ресурсами підприємства. Тому важливо продумати планування заходів щодо підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю.

В українській економіці через дефіцит власних оборотних коштів, спричинений фінансовою кризою, різко зросла дебіторська заборгованість, у тому числі непогашені платіжні зобов’язання. Підприємство першочергово вирішує свої проблеми, але має своєчасно виконувати свої платіжні зобов'язання перед контрагентами. У сучасних умовах господарювання перед підприємствами дуже гостро стоїть проблема ефективного управління господарською діяльністю та максимально ефективного використання наявних фінансових ресурсів [36]. Відомо, що борги є основною проблемою в економіці. Він є складовою оборотного капіталу і вимагає від фізичних або юридичних осіб оплати товарів, продуктів і послуг. Колонки між компаніями та організаціями є однією з необхідних складових розширеного відтворення [37]. Вони підтримують розподіл і перерозподіл суспільних благ, перехід від товарів до грошей і навпаки. Розрахунки базуються на економічній основі руху грошей у процесі виробництва і є публічною ознакою того, що підприємство виконало свої зобов'язання та відповідальність.

Підвищення попиту означає вилучення коштів з обігу, що, у свою чергу, потребує додаткового фінансування.

За таких обставин ефективне управління боргом стає все більш важливим для компаній.

Виконання управлінських функцій підприємства щодо боржника базується на чіткому розумінні економічної сутності заборгованості боржника, причин і наслідків її виникнення в сучасних умовах господарювання та підходів до її класифікації, конкретизації критеріїв визначення боржників. визнання заборгованості та її вдосконалення Метод бухгалтерського обліку.

Виникнення претензій визначається зовнішніми і внутрішніми факторами. Зовнішні фактори не залежать від діяльності організації і обмежити їх вплив практично неможливо. До зовнішніх факторів, які є найбільш актуальними у зв’язку з кризовими явищами, спричиненими карантинними обмеженнями та бойовими діями на території України, належать [19]:

– загальна економічна ситуація в країні – через загальний спад господарської діяльності організації вона отримує менший прибуток і знижується ліквідність активів суб’єкта господарювання в цілому. У зв'язку з тим, що організації не вчасно оплачують свої активи, виникає ланцюгова реакція неплатежів, що призводить до утворення позовів і затягування розрахунків з кредиторами;

– тарифи або ціни на транспортування продукції – швидке, часто неконтрольоване підвищення цін або тарифів призводить до зростання витрат процесу;

– сезонність виробництва і реалізації – виробництво сезонної продукції пов'язане зі збільшенням величини дебіторської заборгованості, оскільки перед сезоном організація практично боргує за рахунок майбутніх продажів;

– рівень доходів населення. Це можна пояснити наступним чином: якщо доходи населення зростають, а тарифи залишаються незмінними, зростає ймовірність своєчасного та повного погашення боргу перед підприємством. Навпаки, якщо тарифи зростають, а доходи населення залишаються на колишньому рівні або меншими темпами, ймовірність своєчасної оплати послуг зменшується.

Внутрішні фактори включають [20]:

– кредитна політика організації являє собою суміш договірних умов. Незаплановані ризики можуть призвести до незапланованого збільшення вартості експозиції.

– політика управління боргом – неефективне та несвоєчасне управління боргом призводить до вилучення коштів з обігу та не дозволяє підприємству нормально функціонувати в сучасних умовах;

– фінансовий стан підприємства (зокрема його платоспроможність та кредитоспроможність) – стабільний фінансовий стан підприємства підтверджує його платоспроможність та високу кредитоспроможність, що дозволяє своєчасно проводити розрахунки з контрагентами та контролювати як дебіторські, так і платіжні рахунки;

– активність та зацікавленість керівників в управлінні компанією – чим більша зацікавленість керівників в управлінні компанією, тим вищий рівень системи внутрішнього контролю та рівень облікової дисципліни.

– обсяг реалізованих послуг. Претензії безпосередньо пов'язані з обсягом послуг і пропонованими цінами. Абсолютна вартість судового процесу прямо пропорційна обсягу наданих послуг та тарифу на даний вид послуг.

Слід підкреслити, що зв’язок стратегічного та поточного фінансового планування забезпечується при реалізації наступних основних завдань:

– визначення стратегічних цілей діяльності та розвитку акціонерного товариства підлягає формалізації та відображається у відповідних фінансово-економічних показниках, таких як: дохід від реалізації продукції, собівартість реалізованої продукції, дохід від інвестиції в акціонерний капітал. Валовий і чистий прибуток, реальний грошовий потік від інвестицій, операційної та фінансової діяльності та інше;

– фінансова інформація обробляється, систематизується відповідно до вимог щодо її розкриття різним групам користувачів і відображається у відповідних фінансових планах і звітах;

– встановлюються фінансові умови, необхідні для реалізації довгострокових і короткострокових фінансових рішень, включаючи обсяг фінансування, залученого з відповідних джерел; рівень відсоткової ставки, плановий рівень показників рентабельності: активи, виробнича діяльність, власний капітал, інвестиції, обсяг емісії корпоративних цінних паперів та плани розміщення акцій тощо;

– у ході реалізації стратегічних фінансових цілей коригуються фінансові плани діяльності акціонерного товариства на товарних, грошових ринках і ринках капіталу, узгоджуються фінансові умови, пов'язані з відносинами з дочірніми підприємствами, і т.д.

Слід зазначити, що стратегічні цілі діяльності компанії являють собою представлені та формалізовані цільові параметри стратегічного розвитку компанії, які безпосередньо відображаються у фінансових планах.

Ми проаналізували декілька етапів прийняття стратегічних рішень на підприємстві КП «Водоканал Долинської міської ради» та були обрані наступні можливі етапи прийняття стратегічних рішень, які наведені на рис. 3.1.

Після визначення дерева цілей можна переходити до SWOT-аналізу компанії, який аналізує всі слабкі та сильні сторони компанії.

Розвиток бізнесу та зростання конкуренції на основних капіталомістких ринках давно показали, що робота сучасної компанії без автоматизації бізнес-процесів неминуче призведе до зниження темпів зростання обсягів продажів і перспективи втрати окремого напряму діяльності. В Україні ERP-системи поширені, їх впроваджує велика кількість компаній, особливо середніх і великих. Кінцевою метою таких процедур є ефективне виконання функцій обробки матеріального забезпечення та управління резервами. Однак більшість із цих реалізацій все ще залишають занадто широкий спектр інформації для управлінського рішення керівництва компанії, якому доводиться працювати з різноманітними звітами та таблицями. Давно зрозуміло, що для автоматизації необхідний не тільки облік, а й такі необхідні менеджерам функції, як планування, аналіз і контроль.

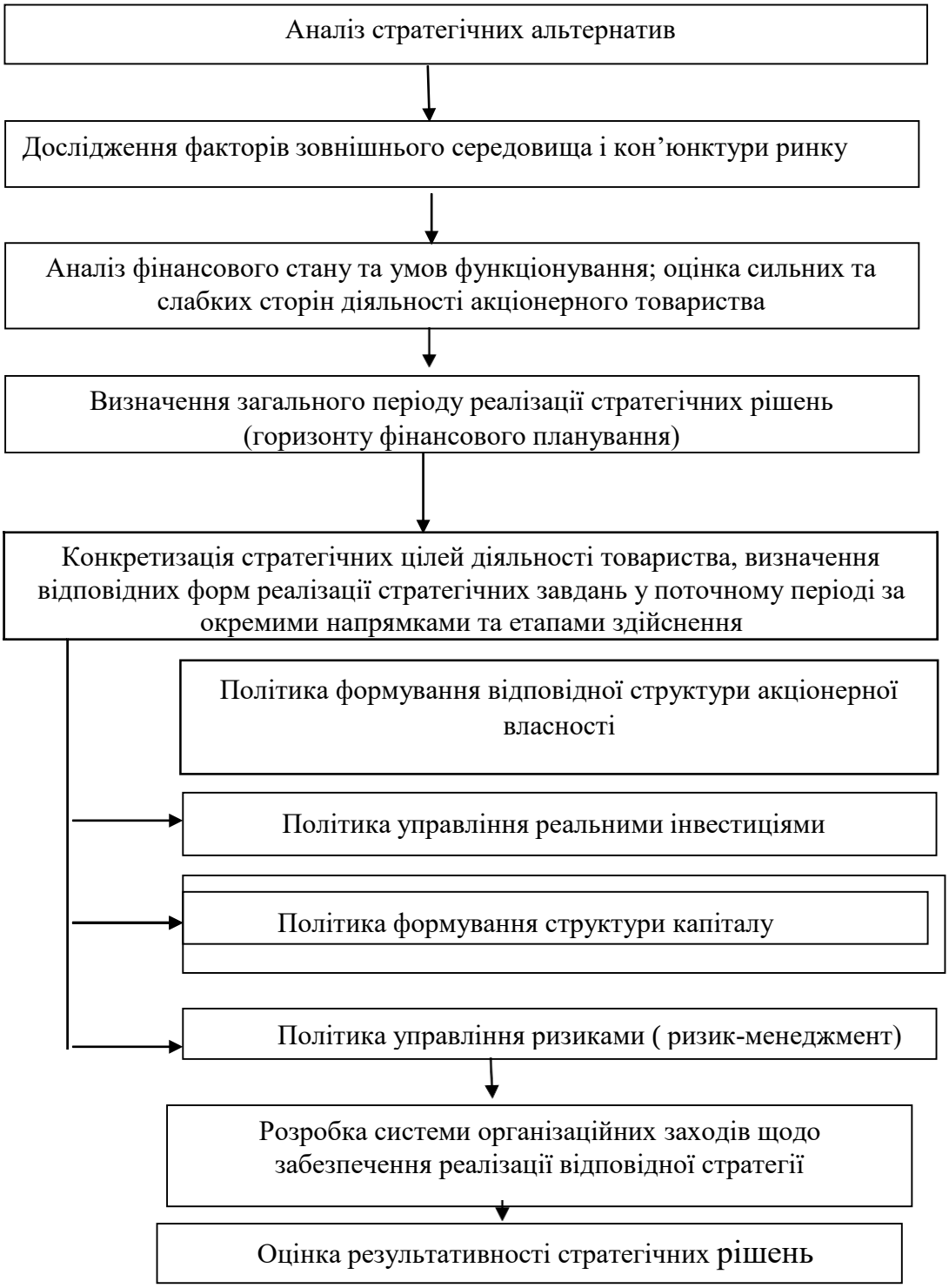

Рис. 3.1. Застосування алгоритму формування стратегічних рішень в процесі фінансового планування

Джерело: [8]

Завдання, які вирішують ERP-системи, можна розділити на три рівні: облік, планування, управління в режимі реального часу. Найважливіші завдання

можна чергувати як по вертикалі (відповідно до перерахованих вище рівнів), так і по горизонталі (відповідно до сфер діяльності: рух готівки, товарів і матеріалів, договірні відносини або виробництво). Для підприємства КП «Водоканал Долинської міської ради» на сьогоднішній день найбільш актуальним є повний облік, на підставі якого можна розробляти оперативне планування.

Бухгалтерія лише частково допомагає з оприбуткуванням бухгалтерського балансу та звітності до податкової інспекції. З точки зору фінансового менеджменту, метою бухгалтерського обліку є отримання оперативної та достовірної інформації про життя компанії. Для цього створені повністю функціональні системи фінансового планування та бюджетування. Аналізуючи структуру таких систем з використанням інформаційних технологій, необхідно враховувати декілька особливостей:

– інформаційна система підтримує лише формалізовані процеси;

– концепція структури системи базується на стандарті ERP, який не завжди регламентує лише операційні бізнес-процеси.

– більшість компаній будують свою діяльність на диверсифікації бізнесу.

Автоматизація управління такими компаніями досить складна, коли йдеться про консолідацію принципово різних бізнес-процесів, принципів обліку та планування в єдину систему.

Підприємство в цілому потребує координації та планування діяльності. По-перше, це потребує управління. Для вирішення таких завдань існують спеціальні програмні продукти фінансового планування та бюджетування. Вашим завданням як програмного забезпечення корпоративного управління буде інтеграція процесів планування, виставлення рахунків і контролю на рівні всієї компанії. Системи фінансового планування за своєю суттю є аналітичними інструментами, призначеними для збору та аналізу управлінської інформації, представленої у вигляді складних таблиць. Вони найкраще підходять для розробки та аналізу планів. Такі системи не передбачають безпосередньої

реєстрації кожної господарської операції. Тому дані для фактичного виконання фінансового плану або вводяться вручну в агрегованому вигляді (як сума за окремий період за статтею бюджету), або необхідні дані отримуються з системи бухгалтерського обліку, обробляються та імпортуються в систему бюджетування. для автоматизованого управління. Тоді можна здійснити порівняльний план-факт аналіз [21].

Практика застосування демонструє повну працездатність автоматизованої системи відповідно до перерахованих вище функціональних і технічних вимог. Однак рівень фактичної відповідальності важко перевірити навіть після впровадження системи. Необхідно визначити рівень готовності самого підприємства до здійснення заходів з автоматизації планування. Рівень зрілості відноситься до організаційної та технічної зрілості компанії. Організаційна зрілість відноситься до ступеня формалізації існуючого на даний момент методу планування як бізнес-процесу. Технічна зрілість – ступінь оснащення робочих місць програмними засобами та ступінь їх використання персоналом.

Процес розподілу фінансових ресурсів всередині компанії дуже індивідуальний. Для побудови ефективної системи розвиток планування в компанії слід враховувати ретроспективно.

Успішне впровадження дасть наступні результати: Скорочення часу на затвердження бюджетів і планів, більш детальне та ефективне планування та підвищення точності та швидкості реагування на відхилення; широка деталізація бухгалтерського обліку (ефективний процес планування допускає залучення обмеженої кількості виконавців шляхом розподілу повноважень, що підвищує достовірність бухгалтерського обліку); легкість внесення змін до моделі плану та регламенту планування в міру підвищення рівня автоматизації системи (легкість внесення змін зменшується через технічні обмеження, що в свою чергу призводить до погіршення вищевказаних показників); Створення єдиної системи управлінської звітності (єдине інтегроване середовище підготовки управлінської звітності забезпечує отримання керівництвом компанії достовірної фінансової звітності). Крім того, практичні переваги для

керівництва компанії полягають у зниженні ролі людського фактора в процесі планування. Це має істотно підвищити точність планових показників, що, в свою чергу, підвищить відповідальність працівників за формування планів та дотримання ліміту, а також покращить контроль за виконанням бюджету.

3.2. Впровадження системи фінансового планування на підприємстві

Фінансовий стан підприємства необхідно оцінювати систематично і комплексно з використанням різних методів, методик і методів аналізу. Це дасть змогу критично оцінити фінансові результати діяльності підприємства як статично за певний період, так і динамічно – за низку періодів, дасть змогу виявити недоліки у фінансовій діяльності та можливості більш ефективного використання фінансових ресурсів. і раціональний розподіл.

Фінансове планування базується на тому, що воно забезпечує можливість визначення пріоритетності використання фінансових ресурсів у конкурентних умовах і слугує інструментом залучення фінансової підтримки зовнішніх інвесторів. Основні завдання фінансового планування на КП «Водоканал Долинської міської ради» наведено на рис. 3.2.

Рис. 3.2. Ключові завдання планування фінансового на КП «Водоканал Долинської міської ради»

Аналізуючи рис. 3.2, варто звернутися до висловлювання М.М. Кальченко, що: «алгоритм фінансового планування використання підприємствами фінансових ресурсів має базуватися на реалізації етапів, які включають: визначення інвестиційних можливостей та можливостей залучення фінансових ресурсів, які є у розпорядженні підприємства або плануються до використання; прогнозування можливих наслідків рішень для нейтралізації можливих ризиків; вибір одного або кількох оптимальних фінансових планів, їх обґрунтування та попередній аналіз, оцінка обраного фінансового плану, порівняння виконання поставлених цілей, співвіднесення з місією компанії» [32].

Основними напрямами покращення фінансового стану КП «Водоканал Долинської міської ради» є:

- зниження собівартості продукції, що дозволяє підприємству бути конкурентоспроможним на ринку збуту, що можливо за рахунок впровадження

нової техніки і технологій, більш раціонального використання матеріальних і трудових ресурсів і зниження питомої ваги витрат заводу. у собівартості продукції;

- планування, оскільки для того, щоб ефективно керувати виробництвом і активно впливати на формування показників господарсько-фінансової діяльності, необхідно постійно використовувати дані про його стан, а також зміни, що відбуваються в ньому.

Як показує практика, підприємства, які використовують методи фінансового планування, можуть більш ефективно організувати свою виробничу та фінансову діяльність.

Крім того, при плануванні фінансово-господарської діяльності підприємства одночасно повинні проводитися розрахунки, пов'язані з прогнозом ймовірності його банкрутства. Це необхідно для того, щоб визначити доцільність тих чи інших дій, пов'язаних з фінансово-господарською діяльністю підприємства.

Для діагностики ймовірності неплатоспроможності підприємства використовуються такі методи, як комплексний аналіз фінансових показників, кореляційний аналіз та комплексна оцінка на основі багатофакторних моделей. Серед багатофакторних моделей найбільш простими і доступними є дискримінантні моделі, які враховують основні показники, що визначають фінансовий стан підприємства. Дискримінантна модель являє собою лінійну функцію, в якій показники фінансового стану підприємства є змінними і зважуються певними коефіцієнтами залежно від ступеня їх впливу на ймовірність банкрутства.

Прогноз банкрутства здійснюється на основі порівняння значення функції з граничним показником.

У світовій практиці накопичено великий досвід застосування дискримінантних моделей. Відомі такі моделі прогнозування банкрутства, як: Z-показник Альтмана, критерії Спрінгейта, Таффлера, Ліса, універсальна

дискримінантна функція, індикатор діагностики платоспроможності Конона і Холдера. Серед вітчизняних розробок модель О.О. Варто згадати Терещенка.

Беззаперечними перевагами дискримінантних моделей є простота їх розрахунку, можливість застосування до великих масивів даних, відносно висока точність і об'єктивність. Основними недоліками цього методу є врахування обмеженої кількості факторів і залежність від економічних умов, тобто при використанні моделі в інших просторових і часових межах точність прогнозу істотно знижується.

Загальними цілями можуть бути: результати виробництва або ліквідність, а основними цілями: визначення планових показників (наприклад, обсяг продажів, норми витрат), за досягнення яких відповідають підрозділи компанії. Планування за моделлю Цвікера допомагає топ-менеджерам досягати фундаментальних цілей тільки за погодженням з відповідними відділами. За наявності такої угоди вище керівництво може розраховувати на досягнення певних загальних цілей.

Ця мета стала можливою завдяки трьом фазам планування: планування знизу вгору, планування зверху вниз і зустрічне планування, яке складається з двох попередніх процесів.

Окрім перерахованих основних цілей, модель також містить інші параметри, включаючи деякі базові значення, параметри прийняття рішень і так звані безперечні базові значення.

Планування починається знизу вгору. У цій моделі відповідні відповідальні підрозділи компанії добровільно беруть на себе відповідальність за досягнення цілей. Потім визначаються значення параметрів рішення та неконтрольованих базових значень. Планування «знизу вгору» визначається як повне, коли нестійкі базові лінії, тобто

На етапі планування зверху вниз визначаються базові цільові значення, які призводять до таких значень навісних цілей, які задовольняють керівництво компанії. Потім керівництво компанії формулює певні вимоги до цілей перед

початком фази планування зверху вниз. Виконання цих вимог допускає значення, вищі за відповідні значення, запропоновані нижче.

У рамках цільового планування базові цілі визначаються зверху вниз спеціальним методом розрахунку. Фактичному розрахунку передує оцінка інтенсивності досягнення основних цілей, запропонована кожним відповідальним підрозділом знизу. Нульове значення напруги присвоюється значенню показників основних цілей, сформованих з бази відповідальних підрозділів.

Для того, щоб фінансова діяльність підприємства була більш ефективною та організованою, пропонується оптимізувати структуру та функції фінансових служб підприємства. Це означає виділення фінансової служби в окрему структуру, відокремлену від бухгалтерської служби.

Фінансова служба підприємства визначає методи і способи фінансування витрат. Це може бути самофінансування, залучення банківських і комерційних кредитів (товарів), залучення власного капіталу, отримання бюджетних коштів, лізинг. Щоб вчасно виконати фінансові зобов’язання, фінансові служби створюють оборотний капітал, створюють резерви та використовують фінансові інструменти для включення готівки в продажі компанії. Крім того, до завдань фінансової служби входить: сприяння найбільш ефективному використанню основного капіталу виробництва, інвестицій, товарно-матеріальних цінностей, вжиття заходів щодо прискорення управління оборотним капіталом, забезпечення його збереження, збільшення розміру його оборотного капіталу. економічно обґрунтовані нормативи, контроль за закономірністю організації фінансових взаємовідносин [21].

Функції фінансових служб визначаються змістом фінансової діяльності в компаніях, а саме: планування, фінансування, інвестиції, розрахунки з постачальниками і підрядниками, замовниками і покупцями, організація матеріального стимулювання, розробка систем преміювання, виконання зобов'язань. до бюджету, оптимізація податків, страхування. [21]

Згідно з міжнародними стандартами фінансові послуги мають бути відокремлені від бухгалтерського обліку, оскільки вони мають різні завдання та використовують різні методи визначення наявних фінансових ресурсів і коштів. Враховуючи викладене, вважаю, що фінансова діяльність бухгалтерії потребує покращення. У клініці репродуктивного здоров'я має сенс розділити бухгалтерську та фінансову служби та створити групи поточного та перспективного планування, а також групи, присвячені окремим видам розрахунків. Наприклад, спосіб оплати часто використовується в бухгалтерському обліку [22]. При цьому отриманням доходу вважається час реалізації робіт, послуг, а витрати - час їх виникнення. Постачальник фінансових послуг повинен забезпечити постійну наявність коштів, необхідних для повсякденної діяльності компанії, і контролювати свої доходи та витрати. Звідси фінансова послуга буде базуватися на касовому методі (касовому методі) при визначенні коштів. При цьому доходи і витрати вважаються хронометражем доходів і витрат, що в свою чергу підвищує прибутковість компанії. Тобто фінансова служба підприємства має самостійний структурний підрозділ, який виконує функції, визначені в системі управління підприємством, такі як: фінансове планування, оперативно-аналітична робота [22].

Від виду економічної діяльності та обсягу виробництва залежить кількість грошей в обігу, кількість платіжних документів, пов'язаних з розрахунками з іншими підприємствами, постачальниками та покупцями, комерційними банками, а також з бюджетом. Чисельність працівників впливає на рівень грошових операцій і виплат працівникам і службовцям. Отже, структура та обсяг фінансових послуг залежать від організаційно-правової форми здійснення, виду господарської діяльності, обсягу виробництва та загальної чисельності працівників підприємства [23]. Структура фінансового відділу підприємства показана на рис. 3.3.

Рис. 3.3. Організаційна структура фінансового відділу підприємства

Таким чином, реорганізація фінансових служб підвищить якість виконання фінансових функцій, що позитивно вплине на показники фінансової діяльності підприємства.

Отже, фінансове планування є одним із найважливіших фінансових інструментів, які компанії використовують для підвищення ефективності своєї фінансової діяльності.

Впровадження фінансового планування на підприємстві значно зміцнює фінансову стійкість підприємства та забезпечує його економічну безпеку, створює умови для отримання та підвищення прибутковості, достатньої для подальшого розвитку підприємства.

ВИСНОВКИ

Відповідно до чинного законодавства України фінансове планування є обов'язковим для державних компаній, а для приватних компаній має рекомендаційний характер. Проте аналіз теоретичних напрацювань з вивчення фінансового планування на підприємствах свідчить про можливість та важливість його використання при здійсненні корпоративного управління.

Організація повноцінної системи фінансового планування підприємств забезпечується реалізацією ряду принципів, з акцентом на принципах єдності, гнучкості, безперервності, участі, точності, альтернативності, ефективності, наукової обґрунтованості, інтегрованості.

Перелік широко використовуваних на практиці методів фінансового планування згрупований і включає: нормативний, балансовий, розрахунково-аналітичний, метод оптимізації планування рішень, грошовий потік, «відсоток від продажів», економіко-математичну модель, детальний опис яка надається з урахуванням переваг, недоліків і адаптованості до конкретних сфер застосування.

В умовах постійно зростаючої нестабільності зовнішнього бізнес-середовища сучасні методи та методи фінансового планування є найбільш важливими для підвищення стійкості компанії, однак, виходячи з практичного досвіду, перевагу слід віддавати формальним методам.

У 2022 році обсяг продажів КП «Водоканал Долинської міської ради» у 707,617 рази перевищуватиме середній залишок готівки на рахунках підприємства, про що свідчить коефіцієнт грошових потоків. У 2023 році готівка і продажі зросли в порівнянні з 2023 роком, але це не призвело до збільшення коефіцієнта грошового потоку, їх оборот зменшився до 536,213.

Оборотність дебіторської заборгованості КП «Водоканал Долинської міської ради» у 2023 році порівняно з 2022 роком зменшилася на 0,517, а оборотність кредиторської заборгованості на 0,563, в обох випадках це

позитивна динаміка. У 2023 році термін погашення дебіторської заборгованості збільшився до 16 днів, що негативно характеризує кредитну політику компанії.

Рентабельність оборотних активів позитивна, що свідчить про ефективну роботу підприємства та ефективне використання оборотних активів. У 2023 році значення рентабельності зросло на 0,140 порівняно з попереднім періодом. Таким чином, підприємство досить ефективно використовує свої оборотні кошти у своїй фінансово-господарській діяльності.

Загалом, аналіз фінансової стійкості, ліквідності та ділової активності показує досить не стабільне фінансове становище підприємства КП «Водоканал Долинської міської ради» у 2022-2023 роках.

Аналіз зміну рентабельності підприємства за період з 2022 по 2023 рр., можна зробити наступні висновки: загальна зміна значення рентабельності продажів за період становить 3,3%, у 2022 р. – 0,8%, а в 2023 р. це 4,1%. Ця позитивна тенденція пояснюється тим, що чистий дохід від реалізації зростав повільніше, ніж зростання чистого прибутку.

Значення показника рентабельності продукції за аналізований період мало від’ємне значення, оскільки чистий дохід від реалізації не перевищував собівартість продукції.

За показниками рентабельності на період 2022-2023 рр. підприємство є прибутковим і є позитивні тенденції для подальшого зростання, крім показника рентабельності продукції.

Таким чином, на основі проаналізованих даних можна зробити висновок, що КП «Водоканал Долинської міської ради» потребує проведення ефективного управління і налагодження системи планування діяльності.

Успішне впровадження дасть наступні результати: Скорочення часу на затвердження бюджетів і планів, більш детальне та ефективне планування та підвищення точності та швидкості реагування на відхилення; широка деталізація бухгалтерського обліку (ефективний процес планування допускає залучення обмеженої кількості виконавців шляхом розподілу повноважень, що підвищує достовірність бухгалтерського обліку); легкість внесення змін до

моделі плану та регламенту планування в міру підвищення рівня автоматизації системи (легкість внесення змін зменшується через технічні обмеження, що в свою чергу призводить до погіршення вищевказаних показників); Створення єдиної системи управлінської звітності (єдине інтегроване середовище підготовки управлінської звітності забезпечує отримання керівництвом компанії достовірної фінансової звітності). Крім того, практичні переваги для керівництва компанії полягають у зниженні ролі людського фактора в процесі планування. Це має істотно підвищити точність планових показників, що, в свою чергу, підвищить відповідальність працівників за формування планів та дотримання ліміту, а також покращить контроль за виконанням бюджету.

Отже, фінансове планування є одним із найважливіших фінансових інструментів, які компанії використовують для підвищення ефективності своєї фінансової діяльності.

Впровадження фінансового планування на підприємстві значно зміцнює фінансову стійкість підприємства та забезпечує його економічну безпеку, створює умови для отримання та підвищення прибутковості, достатньої для подальшого розвитку підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балдинюк А. Г. Розробка ефективного платіжного календаря для контролю інвестиційних потоків підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. Вип. 10. С. 22-24.

2. Бердар М. М. Фінанси підприємств: навч. посібник. К. : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

3. Береза Н.В., Кривда О.В. Структура економічних показників: методи і моделі управління на промислових підприємствах. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. Вип. 13. К:НТУУ «КПІ», 2014. С. 206-211.

4. Бескровна Л.О. Ісайко Т.А., Жуковська Л.Е. Планування і контоль на підприємстві: навч. посіб. Одеса : ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2011. 118 с.

5. Білик М. Д. Бюджетування у системі фінансового планування. *Фінанси України*. 2007. № 3. С. 97–110.

6. Білик М.Д., Бєлялов Т.Е. Фінансове планування на підприємстві: навч. посіб. Київ : ТОВ «ПанТот», 2015. 436 с.

7. Буряк А. В. Фінансове планування в системі управління розвитком підприємства. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 2015. С. 155–160.

8. Гонта О. Фінансове планування на підприємствах реального сектору економіки. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2017. № 4 (12). С. 128-133.

9. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18. Ст. 144. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/print

10. Данілов О.Д., Паєнтко Т.В. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 256 с.

11. Єзгор Л.І. Планування – основний елемент фінансового менеджменту підприємства в Україні. *Формування ринкової економіки в Україні*. 2009. Вип. № 19. С. 219-223.

12. Єрмоленко О. А. Фінансове планування в умовах невизначеності. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2015. № 49. С. 230–232.

13. Каламбет С. В., Павлова Ю.О. Сутнісна характеристика фінансового планування на підприємстві. *Економіка та держава*. 2015. № 11. С. 22–24.

14. Каламбет С. В., Остимчук Г. В. Сутність ефективності фінансового планування на підприємстві. *Економіка та держава*. 2015. Вип. № 9. С. 84-87

15. Калачик А.В., Томчук В.В. ERP-системи та їх місце в управлінському обліку. *Фінанси, облік, банки*. 2019. Вип. 1 (24). С. 179-187

16. Кальченко О. М. Наукові концепції трактування сутності планування. *Фінансові дослідження.* 2017. Вип. № 1. С. 21-28.

17. Кальченко О. М., Дзюба А. В., Цимбал О. А. Сутність та необхідність фінансового планування на підприємствах. *Фінансові дослідження*. 2017. Вип. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/find_2017_2_14.

18. Кнейслер О.В., Налукова Н.І. Фінансове адміністрування і менеджмент у системі управління фінансами суб'єктів господарювання. *Наукові записки національного університету «Острозька академія»*. 2013. Вип. 24. С. 169-173.

19. Ковальчук Н. О., Михайлюк А. В. Фінансове планування в компанії. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2019. Вип. №1. С. 23-27.

20. Крамаренко Г. О., Чорна О. Є. Фінансовий менеджмент : 2-ге вид. підруч. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 520 с.

21. Лапіна І., Янчев А. Сутність, проблеми та перспективи фінансового планування підприємств в сучасних умовах. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2016. № 10(242). С. 73-86.

22. Левицька С. О. Аналітичне забезпечення планування фінансування державних закладів вищої освіти. *Економічний простір*. 2018. № 140. С.95-106.

23. Люта О.В., Пігуль Н. Г. Особливості реалізації фінансового механізму бюджетних установ. *Вісник Академії митної служби України. «Економіка»*. 2010. № 2 (44). С. 94–101.

24. Максімова М. В., Щербина А.І. Концептуальні положення фінансового планування на підприємстві. *Ефективна економіка*. 2019. №7. С. 78 – 82.

25. Непочатенко О. О., Мельничук Н. Ю. Фінанси підприємств : підручник Київ : Центр учбової літератури, 2013. 504 с.

26. Оверчук А. В. Сутнісна характеристика фінансового планування в ринкових умовах. *Економічні науки*. 2008. Вип. № 3. С. 337–342.

27. Оверчук А. В. Теоретичні аспекти фінансового планування. *Вісник ЖДТУ*. - 2014. - № 1 (67). - С. 99–105.

28. Орленко С. С. Система бюджетування як інструмент ефективного управління фінансовою діяльністю підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2011. Вип. № 10. С. 62-65.

29. Партин Г. О., Загородній А. Г. Фінанси підприємства : навч. посіб. Львів : ЛБІНБУ, 2003. 258 с.

30. Писаренко Т. Бюджетування як основа ефективного управління підприємством. *Економіка і ринок: облік, аналіз, контроль*. 2007. Вип. № 16. С. 304-311

31. Плюта Ю. С., Батрак І. О., Тарасенко І. О. Фінансове планування на підприємстві та напрями його вдосконалення. *Формування ринкових відносин*. 2014. № 7 (158). С. 56–58.

32. Радченко Д. М. Сутнісна характеристика фінансового планування на підприємстві. *Молодий вчений*. 2016. № 6. С. 89-93.

33. Роговий А.В. Фінансове планування як функція менеджменту підприємства. *Науковий вісник ЧДІЕУ*. 2009. Вип. № 2 (3). С. 120–127.

34. Рубаха М.В., Галайко А.М. Теоретичні аспекти дослідження фінансового планування на підприємстві. *Науковий вісник*. 2016. №5. С.143 – 156.

35. Свистович М. Б. Сутність та основні поняття стратегічного планування. *Державне управління: теорія та практика*. 2013. Вип. № 2. С. 37-43.

36. Сенченко К. В. Обґрунтування доцільності використання CVP-аналізу у процесі фінансового планування. *Управління розвитком*. 2013. Вип. № 21. С. 18-21.

37. Ситник Г. В. Концепція фінансового планування на підприємстві на основі процесноорієнтованого піходу. *Бізнес Інформ*. 2017. Вип. № 3. С. 262–270.

38. Ситник Г. В. Методологічні засади оцінки якості фінансових планів підприємства. *Економіка та держава*. 2012. №. 9. С. 30-34.

39. Сіренко Н. М., Бурковська А. В., Бузнік А. О. Фінансове планування – складова сталого розвитку підприємства. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. 2011. Вип. 3, т. 2. С. 214–217.

40. Ставерська Т. О., Андрющенко І. С. Фінансове планування та прогнозування в підприємствах і фінансових установах: навч. посіб. Х. : Видавець Іванченко І. С., 2013. 146 с.

41. Теличко Р.К. Фінансове планування на малих та середніх підприємствах. *Фінанси України*. 2007. № 8. С. 14–16.

42. Тєшева Л.В., Хохлов М.П., Петрова І.М. Роль фінансового планування у сучасних умовах господарювання. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. №23. С. 314-320.

43. Топило В. А. Впровадження системи бюджетування на підприємствах. *Ефективна економіка*. 2020. № 8. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8140

44. Фінансовий аналіз : навч. посіб. І.О. Школьник І.О. та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 368 с.

45. Щербань О. Д. Види та методи фінансового планування на підприємстві. *Молодий вчений*. 2017. Вип. № 6. С. 530-534.

46. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств : навч. посіб. Київ : Знання, 2012. 341 с.

47. Ястребова, О.В. Методика фінансового планування та прогнозування на підприємстві. *Інвестиції : практика та досвід*. 2012. Вип. №1. С. 75-78.

ДОДАТКИ